ISSN 1800-8291

GŁOS POLONII

NR 22/2021

CZASOPISMO ŚRODOWISKA POLONIJNEGO W CZARNOGÓRZE

Iga Świątek

Pierwsza tenisistka z Polski, która wygrała turniej wielkoszlemowy w grze pojedynczej (French Open 2020).

/Foto: źródło –Forum/

POLONIA W OBIEKTYWIE

/Magiczna atmosfera pandemicznych Świąt
w domowym zaciszu, ale z prezentami!/

/Foto: z arch. Stowarzyszenia/

Drodzy Czytelnicy!

Przed Wami nowy numer tegorocznego czasopisma „ Głos Polonii“, który jest zdominowany przez wydarzenia 2020 roku. Czasy są niezwykłe i ciężkie w wielu aspektach, ale to nie znaczy, że zawiesiliśmy prace nad kolejnym jego numerem. Obecny kryzys COVID -19 zmienił i przeorganizował nasze plany i nakazał dostosować się nam do nowych realiów. Musieliśmy, już po raz drugi, zmierzyć się z nowo powstałą sytuacją, która zmusiła nas do nowych zachowań i innej organizacji nad naszym czasopismem.

To właśnie dzięki Wam, *Czytelnicy,* Redakcja czasopisma „Głos Polonii“ / w zmienionym składzie/ starała się działać i w warunkach epidemii, i pomyślnie zakończyła pracę zdalną nad jego kolejnym numerem. I tak wspólnymi siłami, znów trudno nam uwierzyć, wydaliśmy z małym opóźnieniem, kolejny numer naszego czasopisma / Nr 22/2021/, w którym znalazły się informacje dotyczące wydarzeń drugiej połowy roku ubiegłego/2020/ ułożone dość chronologicznie. Z ważniejszych wydarzeń polecamy następujące artykuły: „Cud nad Wisłą”, „ Andrzejki – wieczór wróżb w Polsce i na świecie”, „Teatr w domu”, Piotr Cezary Skrzynecki –władca sztuki i dr. Nie przeszkodziła nam w tym i mała przerwa świąteczno - pandemiczno - wypoczynkowa.

Do współpracy z naszym czasopismem udało się nam zaangażować korespondentkę z Polski mgr Honoratę Pałczyńską i z Czarnogóry mgr Marijane Terić, które zaoferowały swoją pomoc przy kreowaniu wizerunku naszego czasopisma pod względem treściowym.

Poprzez kontakt z Wami i Waszymi rodzinami /telefoniczny, WhatsApp, Viber, Skype, Messenger/ rozmawialismy, o tym jak przeżyć i jak pokonać mrok pandemii, i odzyskać nadzieję na lepsze jutro. Dziękujemy za przesłane zdjęcia, Waszych dzieci i wnuków, dot. obchodów Świąt Bożego Narodzenia w waszych domach w 2020 roku, które były wyjątkowe nie tylko ze względu na swój charakter, ale również na pandemię i ryzyko zarażenia się koronawirusem SARS-CoV-2. Mam nadzieję, że w Nowym 2021 roku redakcja poczyni większe postępy pod względem dialogu ze swoimi Czytelnikami.

Zachęcamy Was do aktywnego włączenia się do współpracy z czasopismem, aby ono i w okresie pandemii było urozmaicone i pod względem treściowym i wizualnym.

Za co Wam serdecznie, z góry, dziękujemy!
Wanda J. Vujisić

W numerze:

- *81. rocznica wybuchu II-ej wojny światowej*
- *Projekt pomnika Polonii w Warszawie*
- *Polska wspiera Bałkany Zachodnie w walce z koronawirusom*
- *IN MEMORIAM-Grzegorz Łatuszyński*

Życzenia bożonarodzeniowe i noworoczne w okresie koronawirusa !

***Drodzy Polonusy**, święta Bożego Narodzenia to czas szczególny, czas refleksji i zatrzymania się na chwilę, spojrzenia wstecz i patrzenia w przyszłość. To narodziny nadziei, to spotkania z tymi, których kochamy. Nowy Rok to czas postanowień i wiary, że następny będzie lepszy. Mijający rok był trudny. Tak, jak cały współczesny świat stanęliśmy w obliczu pandemii, zagrożenia epidemiologicznego na ogromną skalę, wyzwania dla nas wszystkich.*

W tym roku święta będziemy spędzać w nieco innej rzeczywistości, w cieniu pandemii, ale i w czasie pandemii życzenia mają także szczególną moc. Życzenia zdrowia nabierają więc wyjątkowego znaczenia, bo ono jest teraz najważniejsze.

Z okazji świąt Bożego Narodzenia i ograniczeń pandemicznych oraz nadchodzącego Nowego 2021 Roku pragniemy Wam złożyć serdeczne życzenia, rodzinnego ciepła, wiele optymizmu, głębokich i radosnych przeżyć przepełnionych nadzieją i magią wigilijnej nocy, wewnętrznego spokoju, wytrwałości *powrotu do normalności i wiele szczęścia, aby Nowy Rok był rokiem spełnionych nadziei, a nie obaw.*

Niech to będzie czas niezapomniany, który przyniesie Wam pokój ducha, którego tak bardzo dzisiaj wszyscy potrzebujemy, a także *aby ten świąteczny czas był dla wszystkich Was wyjątkowy i pozwoli urzeczywistnić Wasze plany i marzenia. W tym okresie warto być blisko – jeśli nie możemy osobiście – to przynajmniej myślami z rodziną i ważnymi dla nas osobami.*

Mamy szczerą nadzieję, że w Nowym 2021 Roku, przyjdzie nam wygrać walkę z tą jakże zachłanną pandemią, ponownie spotykając się w salonach Ambasady RP na naszych wspólnych, tradycyjnych imprezach w gronie przyjaciół i znajomych, by móc w spokoju i z uśmiechem na ustach powiedzieć sobie: "przetrwaliśmy najgorsze, ale nadrobimy ten stracony czas"!

Redakcja

JE Artur Dmochowski, ambasador RP w Podgoricy wraz z małżonką

PODZIĘKOWANIE

W imieniu wszystkich członków Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze ich rodzin i dzieci bardzo serdecznie, pięknie, tak po polsku, dziękujemy za piękne życzenia bożonarodzeniowe i noworoczne, a także za prezenty dla naszych najmłodszych, o których „Mikołaj" nie zapomniał.

Szczególne wyrazy podziękowania składamy na ręce Pani Moniki Dmochowskiej, która swoją wspaniałą inicjatywą, kartkowo-opłatkową, przypomniała nam, że zawsze i tu w Czarnogórze, ktoś o nas pamięta mimo pandemii.
Tegoroczne Boże Narodzenie różnić się będzie od świąt znanych nam z poprzednich lat przede wszystkim ze względu na pandemię koronawirusa. Szkoda, że nie będziemy mogli, jak co roku, spotkać się w salonach Ambasady RP, aby wspólnie podzielić się opłatkiem i złożyć sobie życzenia świąteczne.

Jednak, tym wspaniałym gestem z Państwa strony wróciliśmy myślami do miłych wspomnień z czasów dzieciństwa i wieczorów wigilijnych spędzonych w ojczystych stronach, do chwil roziskrzonych kolędą wśród pięknie ubranej choinki, pachnącej polskim powietrzem i ...

Łezka zakręciła się nam w oku, i wcale tego nie ukrywaliśmy, kiedy odbieraliśmy kartki z życzeniami i opłatki. Dopiero przy tradycyjnie zastawionych wigilijnych stołach, kiedy będziemy dzielić się wirtualnie tradycyjnym opłatkiem nostalgia przeniesie nas do czasów spędzonych w naszej Ojczyźnie. Będziemy wspominać i wspomnieniom nie będzie końca, bo tylko My,tu na obczyźnie wiemy, co to jest tęsknota za rodzinnym krajem. Taką prawdziwie polską atmosferę, dzięki Państwu i Państwa życzliwości mieliśmy każdego roku w naszej ambasadzie. **Za co z całego serca bardzo dziękujemy.**

W związku ze zbliżającymi się Świętami Bożego Narodzenia i nadchodzącym Nowym 2021 Rokiem życzymy Państwu i Waszym bliskim jak najszybszego powrotu do życia w normalności, bez zagrożenia dla zdrowia, by móc pomyślnie realizować wszystkie cele i plany oraz spełnienia najskrytszych marzeń. Życzymy Państwu, zadumy nad płomieniem świecy, dużo, dużo zdrowia, wiele osobistego szczęścia, aby uśmiech nie znikał z Państwa twarzy mimo noszonej maseczki. Wierzymy, że trudny czas minie ...

Życzymy także, aby święta Bożego Narodzenia przyniosły Państwu trochę wytchnienia i nadzieję na spokojne odrodzenie normalności oraz spędzenia wspólnych chwil w gronie najbliższych i przyjaciół. Niech magia tych Świąt wypełni ciepłem Państwa dom, a Nowy Rok niech przyniesie Państwu wszelką pomyślność i energię do działania na cały następny 2021 rok.

Z serdecznymi pozdrowieniami i wyrazami wielkiego szacunku,

Członkowie Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze wraz z rodzinami i dziećmi

ŚWIĘTA W NIEKTÓRYCH KRAJACH EUROPY

Rządy państw europejskich zapowiedziały związane z pandemią ograniczenia, które obowiązywały podczas Bożego Narodzenia. W Niemczech dozwolone były spotkania rodzinne w gronie do 10 osób, we Włoszech i Hiszpanii prawdopodobnie do sześciu, w Szkocji do ośmiu

- **We Francji** od 15 grudnia, przy zachowaniu dobrej sytuacji epidemicznej, zniesiony był zakaz przemieszczania się po kraju, tak by rodziny mogły się ze sobą spotkać podczas Świąt.Od soboty 28 listopada otworzone zostały sklepy z artykułami innymi niż spożywcze, np. księgarnie. Dodatkowo sklepy były również otwarte we wszystkie niedziele do Bożego Narodzenia.
- **W Wielkiej Brytanii** od 2 grudnia w Anglii otwarte były wszystkie sklepy.We wtorek ogłoszono złagodzenie restrykcji w okresie od 23 do 27 grudnia na terenie zarówno Anglii, jak i Szkocji, Walii i Irlandii Północnej. Zgodnie z ustaleniami władz tych regionów w całej Wielkiej Brytanii w czasie Świąt maksymalnie trzy gospodarstwa domowe mogły stworzyć "bańkę" / przez cały ten czas musi składać się z tych samych osób/, w ramach której odwiedzali się w domach, uczestniczyli w nabożeństwach w kościele lub spędzali czas na otwartych przestrzeniach.
- **We Włoszech** zniesiono obowiązywania godziny policyjnej, co pozwoliło wiernym na uczestnictwo w pasterce. Według obecnie obowiązujących przepisów, zdecydowanie zalecono unikanie organizowania spotkań towarzyskich, w których uczestniczy więcej niż sześć niemieszkających ze sobą osób.
- **W Niemczech**, po środowym spotkaniu kanclerz Angeli Merkel z premierami rządów krajów związkowych szefowa rządu federalnego powiedziała, że wprowadzone na początku listopada 2020 r. ograniczenia przyniosły "częściowy sukces", ale sytuacja nie pozwala jeszcze na znoszenie restrykcji.

/www.str.int./

DROGA FUNDACJO DLA RODAKA! SZANOWNA PANI PREZES!

W imieniu Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze serdecznie z całego serca dziękujemy całej Fundacji i wszystkim dzieciom, które przygotowały te przepiękne kartki świąteczne. Zostały one przesłane członkom naszego Stowarzyszenia. To wspaniały gest ze strony Fundacji, ponieważ niektóre nasze Panie ze Stowarzyszenia dawno nie były w Polsce ze względu na podeszły wiek i bardzo się ucieszyły, że w Polsce ktoś o nich pamięta.

My też ze swojej strony odwzajemniamy życzenia.

Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze

PODZIĘKOWANIE

Szanowna Pani Redaktor!
Droga Teresko!

W związku z zakończeniem /na własną prośbę/ pełnienia funkcji redaktora naczelnego czasopisma środowiska polonijnego w Czarnogórze „Głos Polonii" serdecznie dziękujemy za włożony trud oraz wyjątkowe, osobiste zaangażowanie w prace nad czasopismem, za udaną, miłą i przyjazną atmosferę dotychczasowej współpracy /2012-2018/, za chwile, które wspólnie spędziliśmy.

Wraz z podziękowaniami życzymy Ci wielu sukcesów i satysfakcji oraz pomyślności w życiu osobistym i rodzinnym, a przede wszystkim dużo zdrowia.

Pamiętaj, że nie ma ludzi niezastąpionych,
ale są niepowtarzalni.

Z wyrazami wielkiej wdzięczności,
Redakcja czasopisma „Głos Polonii" i
Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze

Podgorica, A.D. 2020 r.

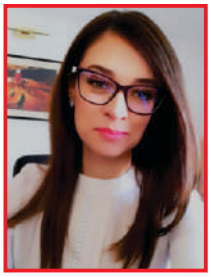
Przedstawiamy nową redakcję czasopisma „Głos Polonii”

Aleksandra Maria Vukić

Urodzona w Gnieźnie /Polska/ w 1994 r. Szkołę podstawową, gimnazjum i liceum ukończyła w Gnieźnie. Za swoje osiągnięcia w nauce otrzymała w roku 2012/2013 stypendium od Starosty Gnieźnieńskiego. Z wykształcenia jest historykiem wojskowości. Studiowała na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na Wydziale Historycznym w latach 2013-2018. Za swój udział w studenckim życiu i aktywność naukową otrzymała stypendium rektora dla najlepszych studentów III stopnia w 2015/2016 r. oraz II stopnia w 2017/2018 r. W latach 2014-2016 r. była współpracownikiem i członkiem Parlamentu Studentów Wydziału Historycznego UAM. W latach 2014-2017 była członkiem Komisji Ekonomicznej Wydziału Historycznego, Rady Instytutu Historii i Rady Wydziału Historycznego.
Zainteresowanie historią Bałkanów i krajów byłej Jugosławii pojawiło się u niej na drugim roku studiów licencjackich. Do Czarnogóry przyjechała tuż po zakończeniu studiów w 2018 r. W 2019 r. odbyła praktyki absolwenckie w Ambasadzie RP w Podgoricy.

Jest członkiem Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze od 2018 r .i członkiem redakcji czasopisma „Głos Polonii „. Obecnie pełni funkcję lektora.
Posługuje się językiem polskim, angielskim i czarnogórskim
Zamężna. Mieszka w Podgoricy.

Iwona Michalina Vujisić

Urodzona w Bijelom Polju /Czarnogóra/ w 1985 r. Szkołę podstawową i średnią ukończyła w Białym Polu z wyróżnieniem i otrzymałam diplom „Lucza”/Gimnazja ,,Miloje Dobrašinović''/. Studiowała na Uniwersytecie w Czarnogórze na wydziale Nauk politycznych - kierunek stosunki międzynarodowe i dyplomacja w latach 2004-2008 i uzyskała tytuł Spec.Sci.

W 2008 r. ukończyła Szkołę letnią dla studentów /kurs: Język, historia i Polska współczesna/ w Krakowie, a w 2009 r. odbyła staż w Krajowiej Izbie Gospodarczej w Warszawie w Biurze PR i w Biurze ds.Unii Europejskiej. Od 2009 r. do 2011 r. była korespondentką z Czarnogóry współpracującą z polskim portalem “Bałkany”. W 2010 r. ukończyła Europejską Szkołę Liderów Polonijnych /Warszawa-Jachranka/,a w 2011 r. brała udział w III Międzynarodowej Konferencji Młodych liderów Polonijnych w Toronto „Quo Vadis 3”. Od 2010 r.-2014 r. była przewodniczącą Klubu Studentów przy Stowarzyszeniu Polaków w Czarnogórze. Była także redaktorem czasopisma młodzieżowego „Wakacje z Polską”/2010-2017/.

Od 2011 r. pracuje w Ambasadzie RP w Podgoricy na stanowisku Eksperta ds. ekonomicznych i mediów / tłumacz. Jest czynnym członkiem Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze od jego założenia w 2003 r. Z okazji 15-lecia działalności Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze za działalność na rzecz Polonii,od Ambasadora RP, Artura Dmochowskiego otrzymała medal okolicznościowy /2018 r./.

W 2017 i 2020 r. była członkiem redakcji czasopisma „ Głos Polonii „ i obecnie pełni tę funkcję.
Posługuje się językiem polskim, angielskim, rosyjskim i czarnogórskim.
Mieszka w Podgoricy.

Irena Šućur

Urodzona w Bijelom Polju /Czarnogóra/ w 1975 r. Szkołę podstawową i średnią ukończyła w Białym Polu z wynikiem bardzo dobrym /Gimnazja ,,Miloje Dobrašinović''/. Studiowała na Uniwersytecie w Nikšiću /Czarnogóra/ na Wydziale Pedagogicznym i uzyskała tytuł nauczyciela dyplomowaneg – profesor nauczania początkowego /2000-2004/. Angażowana jako wychowawczyni na koloniach letnich dla dzieci /Puławy- 2011, Kraków Zakopane-2012 r., Ostróda-2014r., Warszawa-2017/ oraz w 2015 r. jako opiekun grupy na obozie polonijnym dla studentów na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach.

Za zaangażowanie w prace na rzecz Polonii otrzymała od Ambasady RP w Podgoricy dyplomy /2013 i 2015 r./ oraz medal okolicznościowy od Ambasadora RP, Artura Dmochowskiego, z okazji 15-lecia działalności Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze /2018 r./.

Jest czynnym członkiem Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze.
W 2017 i 2020 r. była członkiem redakcji czasopisma „ Głos Polonii „ i obecnie pełni tę funkcję.
Pracuje w Szkole Podstawowej im. "Dušan Bojović" w Nikšiću.
Poznaje język czarnogórski, angielski i polski.
Zamężna. Matka dwoje dzieci.
Mieszka w Nikšiću

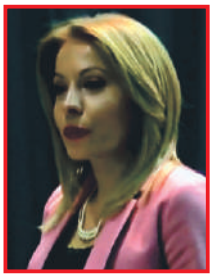

Honorata Węcławowicz-Pałczyńska

Urodzona w Warszawie /Polska/ w 1957 roku. Szkołę podstawową i średnią ukończyła w Warszawie /Liceum im. „Mikołaja Reja" w Warszawie/. W latach 1977-1982 studiowała na Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Rusycystyki i Lingwistyki Stosowanej i uzyskała tytuł magistra filologii rosyjskiej.

W roku 2003 ukończyła Studia Podyplomowe w zakresie Bibliotekoznawstwa na Uniwersytecie Warszawskim w Instytucie Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych. Od 1976 roku do dnia dzisiejszego pracuje w szkole: w latach 1999 -2019 w Gimnazjum 44 w Warszawie, a obecnie w Szkole Podstawowej nr 211 z Oddziałami Integracyjnymi im. „Janusz Korczaka", prowadząc szkolną bibliotekę. Jej pasja to czytanie i wykonywanie plakatów dot. lektur szkolnych i materiałów edukacyjnych /publikacje na szkolnym facebook-u/. Współpracę z czasopismem „Głos Polonii „ rozpoczęła w ubiegłym roku / Nr 21/2020/ w rozdziale **# BibliotekiOnline**.

Obecnie pełni funkcję stałego korespondenta z Polski.
Poznaje język polski i rosyjski.
Zamężna. Matka córki Anny.
Mieszka w Warszawie.

Marijana Terić

Urodzona w Nikšiću /Czarnogóra/ w 1986 r., gdzie ukończyła szkołę podstawową i średnią /Gimnazija „Stojan Cerović/. Studiowała na Uniwersytecie w Nikšiću /Czarnogóra/ na Wydziale język serbski i literatura południowosłowiańska i w 2013 r. uzyskała tytuł magistra literatury. Doktorant Interdyscyplinarnych studiów doktorskich na Uniwersytecie w Nowym Sadzie. Uczestniczyła w międzynarodowych konferencjach: w Polsce – Gdańsk /2018/, Katowice/2019/,Wrocław /2019/, w Chorwacji - Zadar /2017/, w BiH -Sarajewo /2015, 2016/ ...

Publikuje prace w naukowych i fachowych czasopismach, takich jak: *Lingua Montenegrina, Matica crnogorska, Quest, Script, Vaspitanje i obrazovanje i dr.* Od 2014 r. do 2020 pracowała jako adiunkt na wydziale filologicznym Uniwersytetu języka czarnogórskiego i literatury w miejscowości Cetinje. W latach 2015-2019 z wyróżnieniem ukończyła siedem edycji kursu języka polskiego /Poziom A1-B2 wg. standardów europejskich/ w Podgoricy, w organizacji Stowarzyszenia Polakow w Czarnogórze i Ambasady RP w Podgoricy. Uczestniczyła także w intensywnym kursie języka polskiego /2015 r./ i obozie polonijnym dla studentów, na Uniwersytecie Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach, który pomyślnie ukończyła.

Obecnie pełni funkcję stałego korespondenta z Czarnogóry.
Poznaje język angielski, francuski,polski
Mieszka w Nikšiću.

Redakcja czasopisma „Głos Polonii" funkcję redaktora naczelnego powierzyła pani mgr Wandzie J. Vujisić dotychczasowemu członkowi redakcji i założycielowi czasopisma.

IN MEMORIAM

Zmarł Grzegorz Łatuszyński - translatorski gigant

/ur. 9 maja 1933 r. w Zdzięciole k.Nowogródka,
zm. 27 lipca 2020 r. w Warszawie/

Polski prozaik, poeta, slawista, krytyk, antologista, tłumacz, dziennikarz i animator kultury. Miał 87 lat. Filologię Polską i Filologię Słowiańską ze stopniem magistra ukończył na Uniwersytecie Warszawskim. Był niewiarygodnie płodnym tłumaczem poezji południowosłowiańskiej. Wraz z żoną Marią (zwaną Marylką) Siwkowską-Łatuszyńską w 1993 roku założył Oficynę Wydawniczą Agawa. Oboje zachorowali razem, **Marylka zmara 18 czerwca.**

Grzegorz Łatuszyński opublikował tomy przekładów z literatur serbskiej, chorwackiej i czarnogórskiej, które wydała Oficyna Agawa.

Jego największym dokonaniem były antologie poetyckie:

- **„Wszystkie chwile są tu i nic być nie przestaje – Antologia poezji serbskiej XX wieku”** we własnym wyborze i przekładach, którą opatrzył obszernym wstępem i posłowiem, a także notami biograficznymi 155 poetów prezentowanych na 1124 stronach tego dzieła. Tom 1, „W cieniu wojen i totalitaryzmów. Antologia”, str. 590 (Warszawa 2008). Tom 2, „Z pokolenia na pokolenie. Panorama nowej poezji serbskiej”, str. 524 (Warszawa 2008)
- **“Słowa, które nie śpią – Antologia poezji czarnogórskiej XX wieku”** – we własnym wyborze i przekładach, opatrzoną wstępem, a także notami biograficznymi 46 poetów prezentowanych na 270 stronach (Warszawa 2009)
- **“W skwarze słońca, w chłodzie nocy” – Antologia poezji chorwackiej XX wieku”** – we własnym wyborze i przekładach, opatrzoną wstępem, a także notami biograficznymi 133 poetów prezentowanych na 990 stronach tego dzieła. (Warszawa 2010)

Po serbsku natomiast opublikował dwie antologie polskiej poezji:

- **“Живимо на речима – антологија савремене пољске поезије”,** Нови Сад 2012 (Żyjemy na słowach – Antologia współczesnej polskiej poezji), wybór i przekład wierszy na język serbski 12 polskich poetów, str. 208 (Nowy Sad 2012)
- **“100 савремених пољских песника. Антологија”,** Панчево 2019 (100 współczesnych polskich poetów. Antologia), wybór i przekład wierszy na język serbski 102 poetów, str. 380 (Pančevo 2019).

Jako poeta, prozaik, krytyk literacki i dziennikarz opublikował 15 książek własnego autorstwa. Jako poeta i tłumacz poezji wielokrotnie uczestniczył w festiwalach poetyckich odbywających **się w Zagrzebiu, Strudze, Belgradzie, Sarajewie, Mostarze, Lublanie i Podgoricy**. Jego wiersze i opowiadania tłumaczone były na **język serbski, chorwacki, czarnogórski, węgierski rumuński i albański, a trzy wybory jego poezji ukazały się w 2013 w Czarnogórze – „Život u pjesmi”** (Życie w wierszu), w 2016 w Serbii – **„Bonžur Madam de Pompadur”** i w 2017 w Rumunii – **„Cuviintele care l-au desenat** (Słowa, które naszkicowały Van Gogha).

Był też autorem i tłumaczem 22 obszernych wyborów książkowych współczesnej poezji poetów serbskich, chorwackich, bośniackich i czarnogórskich. Przełożył również ponad 20 książek prozatorskich z języków: czeskiego, słowackiego, serbskiego, chorwackiego i słoweńskiego.

W 2018 roku Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego odznaczył Grzegorza Łatuszyńskiego **Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis".** W 2019 roku **prezydent Republiki Serbii odznaczył go Złotym Medalem „za nadzwyczajne zasług w działalności publicznej i kulturalnej".**

Pożegnanie w gronie przyjaciół

W środę **26 sierpnia 2020 r**. na Cmentarzu Wojskowym na warszawskich Powązkach pochowano Marię i Grzegorza Łatuszyńskich. Mszy świętej pogrzebowej przewodniczył **ks. Jan Sochoń.** Na grobem wspominali zmarłych **prof. Bożena Zaremba z Uniwersytetu Warszawskiego, bliska przyjaciółka rodziny** oraz **Anna Nasiłowska,** prezes Stowarzyszenia Pisarzy Polskich **i Małgorzata Karolina Piekarska,** prezes Warszawskiego Oddziału SPP**,** a także **Nikola Žurowac,** ambasador Republiki Serbii w Warszawie, który mówił o zasługach Grzegorza Łatuszyńskiego w propagowaniu serbskiej poezji w Polsce.
Jarosław Czuba, dyrektor generalny Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, odczytał list od **wicepremiera i ministra prof. Piotra Glińskiego**. Za obecność na pogrzebie podziękował **Krzysztof Łatuszyński, syn Marii i Grzegorza**, który odczytał jeden z wierszy swojego ojca.

* * *

Wspomnienia

Promocja **"Czarnogórskich klimatów"** Grzegorza Łatuszyńskiego, związanego od wielu lat z Bałkanami, **w Bijelom Polju.**

W JU „ Risto Ratković" w Bijelom Poilju 07. 10. 2017 r. została zorganizowana promocja książki „Czarnogórskie klimaty" - Ogląd literacki i dziennikarski. Jest to dzieło opisujące narodziny wolności dzisiejszej Czarnogóry. Znalazły się w nim dziennikarskie rozmowy m. in.: **z Milovanem Djilasem, Mirkiem Kovačem, Jevremem Brkoviciem i premierem Milom Djukanoviciem**.

Grzegorz Łatuszyński w "Czarnogórskich klimatach" spojrzał na Czarnogórę okiem pisarza i dziennikarza, i tak ją przedstawił – trochę prozą, trochę wierszem, trochę eseistyką i publicystyką, z nadzieją, że teksty będą się wzajemnie uzupełniać i wspierać, nawiązując bliską relację z Czytelnikiem,

dostarczając mu faktów i emocji, które te fakty ożywiają. Książka wydana jest na razie tylko w języku polskim, nakładem wydawnictwa"Agawa". Promocja "Czarnogórskich klimatów" była okazją do zaprezentowania również najnowszych tłumaczeń Grzegorza Łatuszyńskiego, który nie tylko zajmuje się pisarstwem, ale i sztuką przekładu - tym razem podjął się przetłumaczenia bloku współczesnej poezji polskiej na język czarnogórski (15 poetów, 100 wierszy), opublikowanego w ostatnim numerze magazynu literackiego "Quest".

Promocja w Bijelom Polju zgromadziła liczną publikę zainteresowaną sposobem postrzegania ich kraju przez polskiego artystę. Oprócz Bijelog Polja promocja twórczości Grzegorza Łatuszyńskiego zorganizowana została w Podgoricy, Nikšiciu, Cetinje i Budvie. Promocja w Ambasadzie RP w Podgoricy ,**w dniu 09.10. br.** miała szczególną oprawę, ponieważ polskiemu pisarzowi została wręczona **nagroda Czarnogórskiego Stowarzyszenia Tłumaczy Literatury.**

Uczestnikami promocji oprócz Grzegorza Łatuszyńskiego byli także i pisarze z Polski:
- dr Wojciech Kaliszewski, krytyk literacki
- **Eugeniusz Kasjanowicz**, poeta
- **Marija Siwkowska- Łatuszyńska**, wydawca i redaktor naczelnym Oficyny Wydawniczej „Agawa" **i Slobodan Vukanović**, poeta i główny redaktor czasopisma literackiego "Quest".

Promocję prowadził **Rafet Mulić, prof.,** a wiersze w j. czarnogórskim recytowała i tłumaczyła – **Iwona Vujisić**/ pracownik ambasady RP w Podgoricy - tłumacz i ekspert ds.mediów/.

Na promocji obecni byli przedstawiciele Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze – pani **Wanda J. Vujisić,** prezes i pani **Teresa Medojević**, red. czasopisma polonijnego „Głos Polonii".

Jako tłumacz poezji i poeta wielokrotnie uczestniczył w festiwalach poetyckich odbywających się w Zagrzebiu, Strudze, Belgradzie, Sarajewie, Mostarze, Lublanie i Podgoricy. Jego wiersze i opowiadania tłumaczone były na język serbski, chorwacki, czarnogórski, węgierski i albański.

Opracowała, Wanda J. Vujisić /Foto: z arch.autora/

Oficjalne wyniki wyborów 2020 – II TURA. Pełne dane Państwowej Komisji Wyborczej.

PKW na konferencji prasowej w poniedziałek **13 lipca br**. ogłosiła oficjalne wyniki drugiej tury wyborów prezydenckich, które odbyły się w niedzielę 12 lipca br.

Zgodnie z informacjami przekazanymi ze 100 proc. obwodów poparcie **51,03 proc**. głosów Polaków zdobył urzędujący prezydent **Andrzej Duda - wygrał wybory prezydenckie i zapewnił sobie reelekcję**,

a **Rafał Trzaskowski** zdobył **48,97 proc.** Szef PKW Sylwester Marciniak podczas konferencji prasowej podał, że oddano **20 635 635** głosów/**177 724** głosów było nieważnych, z powodu postawienie krzyżyka /znaku x/ przy nazwiskach obu kandydatów, a **20 458 911** było ważnych/. Tym samym ostateczna frekwencja wyniosła **68,18 proc.**

Na **Andrzeja Dudę** oddano w sumie **10 440 648** ważnych głosów. Na **Rafała Trzaskowskiego - 10 018 263.**

Prezydent Duda najwięcej głosów zdobył **w sześciu województwach**. Są to: **małopolskie** z wynikiem **59,75** proc.; **podkarpackie - 70,92** proc.; **lubelskie - 66,31 proc.; podlaskie - 60,14** proc.**; łódzkie - 54,46** proc. **i świętokrzyskie** z wynikiem **64,41** proc.

Z kolei **Rafał Trzaskowski** zwyciężył **w dziesięciu województwach**: w **zachodniopomorskim - 58,76** proc.**; lubuskim - 59,80** proc.; **dolnośląskim - 55,39** proc.**; opolskim - 52,64** proc.; **śląskim - 49** proc.**; warmińsko-mazurskim z wynikiem 53,16** proc.**; pomorskim - 59,84** proc.**; kujawsko-pomorskim - 53,23** proc.**; wielkopolskim - 54,92** proc**. i w mazowieckim,** gdzie uzyskał **51,31** proc. poparcia.

W drugiej turze zarówno Andrzej Duda, jak i Rafał Trzaskowski znacząco powiększyli grono swoich zwolenników. Obaj kandydaci uzyskali ponad 10 milionów głosów. Różnica między nimi wyniosła **422 385 głosów.**

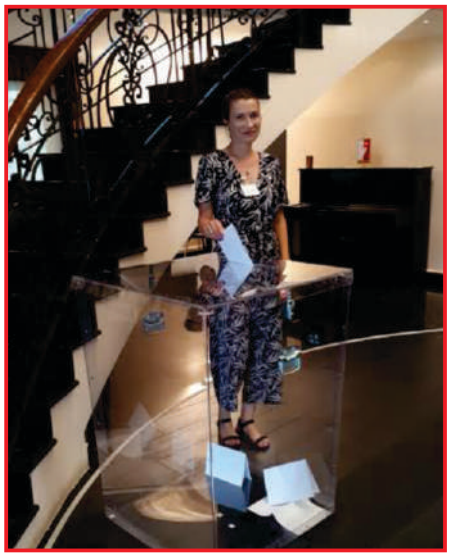
21 lipca na Zamku Królewskim Państwowa Komisja Wyborcza przekazała Andrzejowi Dudzie uchwałę PKW o wyborze na prezydenta. To rozpocznie dalszą procedurę. W Polsce nie ma funkcji prezydenta elekta, ale do 6 sierpnia trwa kadencja Andrzeja Dudy.

/źródło: dane PKW + foto/

A jak głosowaliśmy w Ambasadzie RP w Podgoricy?

/Foto: z arch. Stowarzyszenia/

Po całej kuli ziemskiej rozsypali się bracia nasi, Polacy. Spotkać ich można w Moskwie i Berlinie, w Irkucku i Nowym Jorku, nad Renem i Amurem, nie mówiąc o takich okolicach, jak: Wołyń, Podole, Ukraina i Litwa. Wszyscy oni tę posiadają wspólność wobec naszego serca i pamięci, że – prawie ich nie znamy, bardzo niewiele o nich wiemy i nader mało interesujemy się nimi.

/Bolesław Prus/

Dziś poza granicami Polski żyje ponad **20 milionów** naszych rodaków. Są to zarówno potomkowie Polaków, którzy opuszczali Polskę z powodów politycznych czy gospodarczych, jak i dzisiejsi emigranci szukający swoich szans poza granicami naszego kraju.

My, Polacy, jesteśmy również dumni z dokonań i osiągnięć Polaków i osób polskiego pochodzenia w ich krajach osiedlenia. Tworzyli tam często wyjątkowe dzieła, zyskując szacunek i uznanie na całym świecie.

Za wierność swojej Ojczyźnie – Polsce, za wkład w walkę o naszą niepodległość, za dokonania, które zadziwiały świat, za kultywowanie polskości, za wielki patriotyzm ofiarujemy Polonii w podzięce ten symboliczny dowód uznania – Pomnik Polonii.

Laureatem Międzynarodowego Konkursu Rzeźbiarskiego na Opracowanie Koncepcji Pomnika Polonii w Warszawie został ostrowiecki artysta plastyk **Tadeusz Kurek**. Jego projekt to monumentalna rzeźba z brązu – o wysokości 350 cm – przedstawiająca postać kobiety, symbolizującej Polonię, trzymająca w lewej dłoni kulę ziemską, u której stóp znajduje się rzeźba orła. Postać kobiety umieszczona jest na cokole o wysokości 200 cm, którego frontowa część obłożona jest czarnym granitem z napisem z mosiądzu **„Polonia Semper Fidelis”.** Za głównym pomnikiem, na łuku o promieniu 525 cm, rozmieszczone będą na kolumnach z czerwonego piaskowca popiersia w brązie, wyobrażające dziesięciu wybitnych Polaków emigrantów. Całość placu, na którym stanie pomnik, wyłożona będzie kostką granitową w kolorze brązowym.

Będzie to hołd dla wielu pokoleń polskich emigrantów, którzy współtworzyli i współtworzą nasze narodowe dzieje. Pomnik Polonii zlokalizowany będzie w Warszawie, a jego koszt określony został na kwotę ok. 1.200.000 zł (tj. równowartość ok. 270.000 dolarów US lub 307.000 euro).

FUNDACJA POLONIA SEMPER FIDELIS
KOMITET BUDOWY POMNIKA POLONII/Foto:str.int./

Polska wspiera Bałkany Zachodnie w walce z koronawirusem

Nasza pomoc dla Bałkanów Zachodnich jest potwierdzeniem znaczenia, jakie przywiązujemy do relacji z państwami tego regionu, bez którego trudno byłoby uznać proces jednoczenia Europy za skończony – podkreślił wiceminister **Szymon Szynkowski vel Sęk** podczas uroczystego przekazania pomocy humanitarnej sześciu państwom Bałkanów Zachodnich – **Albanii, Bośni i Hercegowinie, Czarnogórze, Kosowowi, Macedonii, Północnej i Serbii**, 26 maja 2020 r. w Warszawie.

We wtorek /**26.05.2020**/wyruszył z Warszawy transport z polską pomocą dla sześciu państw Bałkanów Zachodnich, na którą składało się ponad **60 tys. litrów płynu** do dezynfekcji powierzchni i rąk oraz **600 tys. maseczek chirurgicznych** /w sumie prawie 70 ton towaru/. Polska pomoc humanitarna została przekazana za pośrednictwem Fundacji Solidarności Międzynarodowej i trafiła do szpitali oraz najbardziej potrzebujących osób w całym regionie.

Transport do państw docelowych zapewniła **Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej.** Konwój Straży Pożarnej liczył siedem pojazdów (w tym pięć TIR-ów, jedna ciężarówka z naczepą, jeden samochód z dowódcą pełniący funkcję operacyjną). Ładunek został rozdzielony na sześć pojazdów, jeden pojazd zawierał towar przeznaczony dla jednego państwa-odbiorcy.

W krótkiej ceremonii z okazji wyjazdu konwoju wzięli udział ambasadorowie państw odbiorców pomocy oraz przedstawiciele instytucji zaangażowanych w jego organizację, m.in. podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu **Adam Guibourgé-Czetwertyński**. – Czas epidemii to dla wszystkich bezprecedensowa i trudna sytuacja. Wymagała ona od nas podjęcia wyjątkowych działań i środków w trybie kryzysowym. Pokazała też, że Agencja Rezerw Materiałowych jest dobrze przygotowana do stawienia czoła sytuacjom nadzwyczajnym i skutecznie zapewnia ciągłość dostaw środków ochronnych do miejsc, które ich najbardziej potrzebują – zaznaczył wiceminister Adam Guibourgé-Czetwertyński.

Polska aktywnie wspiera Albanię, Bośnię i Hercegowinę, Czarnogórę, Kosowo, Macedonię Północną oraz Serbię na ich drodze do integracji europejskiej, dzieląc się swoimi doświadczeniami z okresu negocjacji akcesyjnych z UE zarówno w formatach dwustronnych, jak i wielostronnych, takich jak organizowana od 2015 r. **„Akademia Rozszerzenia**" dla urzędników z państw Bałkanów Zachodnich. Od 2017 r. we współpracy z fundacją **„Krzyżowa"** dla Porozumienia Europejskiego i ambasadą RFN w Warszawie, a także z udziałem Regionalnego Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej we Wrocławiu MSZ organizuje również corocznie seminarium dla młodzieży z państw Bałkanów Zachodnich, Polski i Niemiec pt. **„Pamięć, Zrozumienie, Przyszłość".**

W zeszłym roku Polska przewodniczyła Procesowi Berlińskiemu – inicjatywie wspierającej integrację Bałkanów Zachodnich z Unią Europejską. W ramach polskiego przewodnictwa, którego punktem kulminacyjnym był **Szczyt Bałkanów Zachodnich w Poznaniu w lipcu 2019 r.,** zorganizowanych zostało ponad 100 wydarzeń w Polsce i w regionie Bałkanów Zachodnich, a Polska przekazała ponad **1,5 mln euro na rzecz rozwoju infrastruktury w regionie**. Relacje z Bałkanami Zachodnimi są jednym z istotnych elementów polskiego przewodnictwa w Grupie Wyszehradzkiej, które rozpoczyna się 01 lipca 2020 r..

Biuro Rzecznika Prasowego MSZ
/Fot. Tymon Markowski / MSZ/

Iga Świątek królową Paryża!

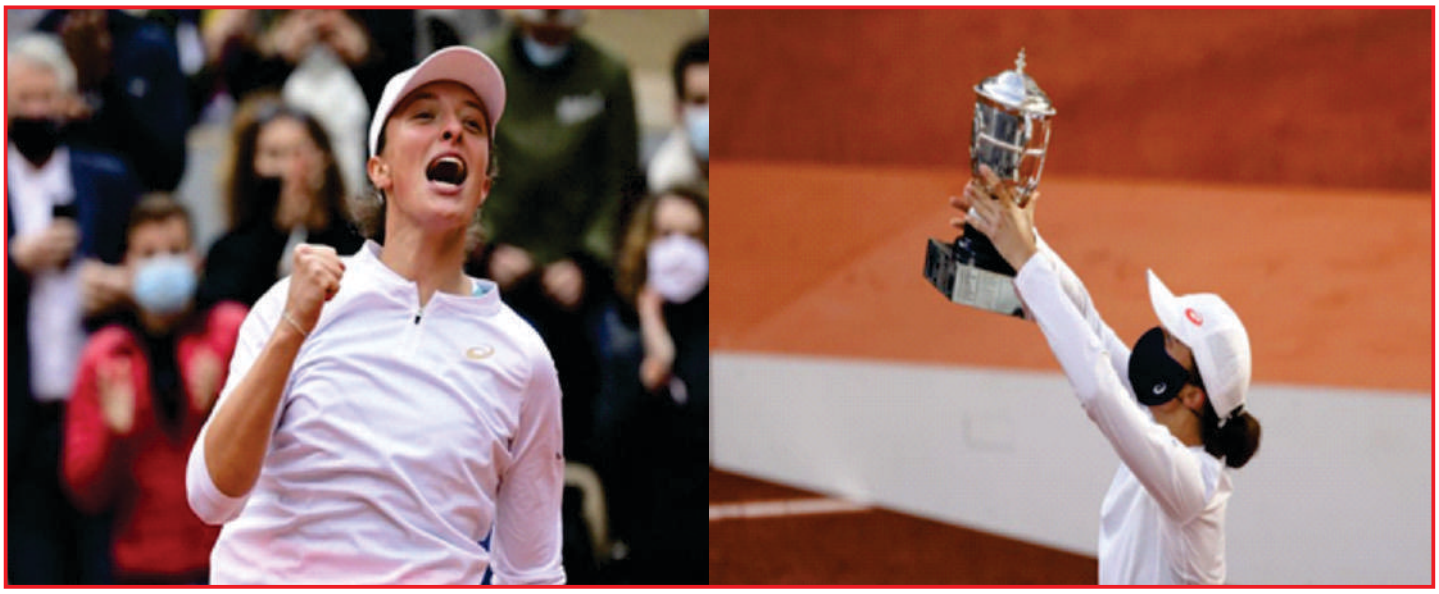

FOTO :/PAP/

Tenisistka z Polski /ur. 31 maja 2001 w Warszawe; jej ojciec – Tomasz był wioślarzem, olimpijczykiem z Seulu/, **10 października br. triumfowała w Paryżu**. Iga pokonała w finale rozstawioną z numerem czwartym Amerykankę **Sofię Kenin 6:4, 6:1,** wygrała turniej French Open na kortach Rolanda Garrosa i została pierwszą osobą z Polski, która zdobyła tytuł wielkoszlemowy w singlu.

W Polsce zapanowała prawdziwa euforia !

Gratulacje dla mistrzyni!

Podczas całego turnieju 19-latka nie przegrała ani jednego seta. Wielkoszlemowe zwycięstwo w Paryżu pozwoliło Polce awansować na 17. pozycję w światowym rankingu tenisistek.

W mediach społecznościowych pojawiły się gratulacje od najważniejszych osób w państwie. Dołączył się do nich również prezydent **Andrzej Duda i premier Morawiecki.**

Cały świat zachwycał się Igą Świątek! Gratulacje od gwiazd sportu i dziennikarzy!
Iga Świątek osiągnęła historyczny sukces! W finale French Open pokonała Sofię Kenin 6:4, 6:1, nie pozostawiając żadnych złudzeń, kto był lepszy. Wielki sukces młodej polskiej tenisistki oczywiście odbił się wielkim echem w mediach społecznościowych. Z gratulacjami pospieszyli między innymi **Zbigniew Boniek, Robert Lewandowski, Agnieszka Radwańska** i inni.

Wygrana 19-latki w Roland Garros to pierwszy wielkoszlemowy tytuł dla polskiego tenisisty w historii. Wcześniej nasi sportowcy wygrywali Wielki Szlem jedynie w deblu, a byli to: **Jadwiga Jędrzejowska** (Roland Garros 1939), **Wojciech Fibak** (Australian Open 1978)**, Łukasz Kubot** (Australian Open 2014 i Wimbledon 2017).

Iga Świątek została najmłodszą zwyciężczynią turnieju French Open w historii.

/www.str.int./

Ala Tracz zwyciężyła w programie Szansa na Sukces Eurowizja Junior 2020

I to ona reprezentowała Polskę podczas 18. Konkursu Piosenki Eurowizji dla Dzieci. 10-latka zaśpiewała utwór I'll Be Standing.
" Moja piosenka była o marzeniach. Eurowizja Junior 2020 była jednym z nich „

W 2020 r. jak nigdy wcześniej odwołano setki koncertów, pokazów i festiwali, ale ponieważ reprezentanci z Polski dwa razy z rzędu wygrywali **konkurs Eurowizji Junior,** nasz kraj stanął przed wyzwaniem zorganizowania tej imprezy z zachowaniem rygorów sanitarnych. Udało się to dzięki pionierskim rozwiązaniom technicznym, w tym zastosowanym elementom rzeczywistości rozszerzonej (augmented reality). Każdy występ odbył się w podobnej oprawie scenicznej, chociaż młodzi wokaliści kontaktowali się z widzami on-line, poprzez platformy cyfrowe. Większość z nich realizowała nagrania ze swoich własnych państw.

W konkursie wzięło udział 12 uczestników. Polskę reprezentowała **Ala Tracz** z utworem **„I'll be standing".**
Zwyciężyła Valentina Tronel z Francji. W 2019 r. w „dziecięcej" Eurowizji zwyciężyła Polka Viki Gabor, a rok wcześniej – Roksana Węgiel.

źródło: PORTAL TVP.INFO/fot. Telewizja Polska/

Polonijny Uniwersytet dla Dzieci

Z początkiem października 2020 roku rozpoczął swoją działalność **Polonijny Uniwersytet dla Dzieci,** którego celem jest rozbudzanie zainteresowań naukowych dzieci i jednocześnie motywacja do nauki języka polskiego.

Zajęcia Polonijnego Uniwersytetu dla Dzieci mają formę zdalną i są przeznaczone dla dzieci mieszkających poza granicami Polski. Opiekę i nadzór merytoryczny nad programem studiów sprawuje **Rada Naukowa** powołana spośród pracowników naukowych **Uniwersytetu Jagiellońskiego i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie.** W ciągu roku akademickiego odbędzie się 18 wykładów naukowych dla dzieci.

Wszystkie informacje praktyczne znajdują się na stronie **poluni.org**

/www.poluni.org/

Teatr Andersena dla polskich dzieci na całym świecie

/w okresie pandemii/

Dziób w dziób /foto:P.Botor/

Zespół Teatru im. H. Ch. Andersena w Lublinie zaprasza rodziców i dzieci, polskich rodzin, mieszkające na całym świecie do zapoznania się z naszym teatrem lalki i aktora, który od początku pandemii realizuje program wydarzeń dla dzieci i młodzieży on-line. Zdajemy sobie sprawę, że wiele dzieci znające język polski mieszka daleko poza granicami państwa, a ich rodzice pragną, żeby miały kontakt z kulturą i językiem polskim. Teraz w okresie pandemii podróżowanie do kraju jest utrudnione. Dlatego teatr chciałby podzielić się ze wszystkimi dziećmi na całym świecie swoimi zasobami on-line, które na pewno umilą czas spędzany w domu.

Teatr Andersena zaprasza Polaków na całym świecie do odkrywania teatru lalek, literatury polskiej dla dzieci poprzez zasoby, które umieściliśmy w naszej wirtualnej bibliotece: **Teatroteka Andersena** https://teatrandersena.pl/teatroteka/. Materiały są bezpłatne i można z nich korzystać bez ograniczeń.

W ramach Teatroteki Andersena zapraszamy całe rodziny do zabawy i spędzenia czasu z nami.

A co Was czeka?

1. Warsztaty tworzenia lalek teatralnych z cyklu „**Spotkania z lalką teatralną**” https://teatrandersena.pl/spotkania-lalka-teatralna/. Po wejściu na stronę proszę wybrać nazwę lalki, przeczytać artykuł i podążać za wskazówkami naszych aktorów.

2. Teatralne interpretacje lektur szkolnych z cyklu **„Odczarujmy lektury”** https://teatrandersena.pl/odczarujmy-lektury/

3. Rozmowy o teatrze dla młodzieży i dorosłych prowadzone przez naszą pedagożkę teatralną Małgorzatę Adamczyk wspólnie aktorami teatru, z cyklu „Teatralne podróże dla Dużych Dzieci” https://teatrandersena.pl/teatralne-podroze-dla-duzych-dzieci/

4. Spacery po teatrze i odkrywanie naszego teatru zza kulis, poznawanie jego zakamarków z cyklu **„Teatralne podróże”** https://teatrandersena.pl/teatralne-podroze/

5. Retransmisje spotkań na żywo z Bajtkiem – naszym żywym logo oraz aktorami teatru, emitowanych w czerwcu 2020r na naszym profilu Facebook z cyklu **„Teatralne podróże LIVE”** https://teatrandersena.pl/teatralne-podroze-live/

Agata Will
Specjalista ds. promocji i pozyskiwania widzów
e-mail: promocja@teatrandersena.pl

Foto:www.str.int.

75. ROCZNICA ZAKOŃCZENIA II WOJNY ŚWIATOWEJ

8. maja obchodzimy Narodowy Dzień Zwycięstwa. Od zakończenia wojny, do 2014 r. święto to było obchodzone 9 maja jako Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności. Święto ustanowione zostało – jak głosi ustawa podpisana przez Prezydenta Bronisława Komorowskiego – **„w celu upamiętnienia zwycięstwa nad hitlerowskimi Niemcami”.** Ustawa znosi równocześnie Święto Zwycięstwa i Wolności obchodzone dotąd 9 maja.

Z kart historii...

- Druga wojna światowa zakończyła się podpisaniem przez Niemcy, w jednym z berlińskich kasyn bezwarunkowej kapitulacji. Feldmarszałek Wilhelm Keitel, który reprezentował Niemcy, podpisał ją o godz. 22.30 czasu środkowo-europejskiego dnia 8 maja 1945 r. Przerwanie działań wojennych nastąpiło dokładnie o 23.01. W Moskwie w momencie podpisywania dokumentu było już po północy, dlatego Rosjanie zakończenie wojny obchodzą 9 maja. Na Zachodzie święto zakończenia II wojny światowej obchodzone jest 8 maja.

- 8 maja 1945 odbyło się posiedzenie Rady Ministrów z udziałem prezydenta Krajowej Rady Narodowej. Oprócz daty 9 maja proponowano ustanowienie święta na dzień 8 maja/propozycja marszałka Michała Roli-Żymierskiego/ oraz 10 maja /propozycja rządu/. Ostatecznie w Polsce **Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności** zostało ustanowione dekretem z 8 maja 1945 zatwierdzonym przez Krajową Radę Narodową, której przewodził Bolesław Bierut.

- W Polsce Ludowej święto obchodzone było uroczyście w latach 1946–1989, a w okresie 1945–1950 był to dzień wolny od pracy. Został zniesiony z wykazu dni wolnych ustawą z 15 stycznia 1951. Główne obchody przeprowadzano na Placu Zwycięstwa lub Placu Defilad w Warszawie.

- Pomimo zmian ustrojowych w Polsce, obchodzone 9 maja Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności pozostało oficjalnym świętem państwowym. W 2014 r. zwrócił na to uwagę dyrektor Biura Edukacji Publicznej IPN Andrzej Zawistowski.

- W końcu marca 2015 r. z powodu nadchodzącej 70. rocznicy zakończenia II wojny światowej w Europie, Prezes IPN Łukasz Kamiński skierował na ręce Marszałka Sejmu RP pismo z prośbą o zniesienie Narodowego Święta Zwycięstwa i Wolności obchodzonego 9 maja.

- 24 kwietnia 2015 Sejm RP przyjął ustawę o **Narodowym Dniu Zwycięstwa obchodzonym 8 maja**, jednocześnie znosząc Narodowe Święto Zwycięstwa i Wolności obchodzone 9 maja. Początkowo planowano dla święta 8 maja nazwę *Narodowe Święto Zwycięstwa* . Później planowano, by nazwa święta 8 maja brzmiała *Dzień Zwycięstwa*, tj. bez przymiotnika *narodowy*.

W tym roku mija 75 lat od zakończenia II wojny światowej w Europie.

Opracowała, Wanda J. Vujisić /Foto: str.inter./

Narodowe Święto Niepodległości to święto państwowe w Polsce obchodzone corocznie 11 listopada dla upamiętnienia odzyskania niepodległości przez Polskę w 1918, po 123 latach zaborów (1795–1918). Święto zostało ustanowione ustawą z dnia 23 kwietnia 1937, zniesione ustawą Krajowej Rady Narodowej 22 lipca 1945. Święto to przywrócono dopiero ustawą w okresie transformacji systemowej, która miała miejsce 1989 roku. Wybór 11 listopada uzasadnić można zbiegiem wydarzeń w Polsce z zakończeniem I wojny światowej dzięki zawarciu rozejmu w Compiègne 11 listopada 1918, pieczętującego ostateczną klęskę Niemiec.

Fot. Krystian Dobuszyński

Tegoroczny Dzień Niepodległości wypadł w środę. To dzień ustawowo wolny od pracy. Oznaczało to, że w tym czasie zamknięte były wszystkie urzędy, placówki pocztowe, galerie handlowe, supermarkety, punkty usługowo-handlowe oraz szkoły.

Narodowe Święto Niepodległości obchodzone jest niezwykle uroczyście. Na placu **Józefa Piłsudskiego w** Warszawie odbywają się defilady i wystąpienia z udziałem najwyższych władz państwowych, a przed grobem **Nieznanego Żołnierza** składa się wieńce. Dodatkowo w całym kraju organizowane są marsze, biegi, koncerty piosenek patriotycznych, jak również wykłady i inscenizacje historyczne.

Jak było w tym roku z powodu epidemii ?

Więcej: https://www.radiozet.pl/

Święto Niepodległości. Zobacz jak 11 listopada świętowano przed wojną.

/Archiwalne zdjęcie/

Narodowe Archiwum Cyfrowe, sygn. 1-P-2948-9

Warszawa w okresie międzywojennym. Uroczystości wojskowe upamiętniające odzyskanie niepodległości. Na zdjęciu **Marszałek Józef Piłsudski i ppłk. Józef Beck.**

/materiał Narodowego Archiwum Cyfrowego/

W środę Narodowe Święto Niepodległości. Dzień ten, jako święto upamiętniające odzyskanie niepodległości w 1918 r., obchodzony był od roku 1920, ale miał charakter głównie wojskowy. W Belwederze wręczano ordery **Virtuti Militari**, a na placu Saskim w Warszawie **Marszałek Józef Piłsudski** dokonywał przeglądu pododdziałów, następnie odbierał defiladę. Rangę święta państwowego nadano temu dniu dopiero w 1937 roku. Zobacz na starych zdjęciach jak ten dzień świętowano w okresie międzywojennym.

/https://kurierlubelski.pl/swieto-niepodleglosci/

Foto:www.str.int.

81. ROCZNICA WYBUCHU II WOJNY ŚWIATOWEJ

1 września tuż przed godz. 4:45, rozpoczęły się obchody 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej przy **Pomniku Obrońców Wybrzeża na Westerplatte**. W tym roku po raz pierwszy uroczystość została zorganizowana przez Ministerstwo Obrony Narodowej.

Oficjalne uroczystości na Westerplatte rozpoczęły się dźwiękiem syren przed godz. 4:45, o tej porze w 1939 roku nastąpił niemiecki atak na polską Wojskową Składnicę Tranzytową, ulokowaną na półwyspie koło Gdańska.

W uroczystości wzięli udział: **Prezydent RP Andrzej Duda, Marszałek Sejmu RP Elżbieta Witek, Marszałek Senatu RP Tomasz Grodzki, Mariusz Błaszczak, Minister Obrony Narodowej**, główny gospodarz uroczystości. Na Westerplatte byli również obecni przedstawiciele władz Gdańska, wielu polskich samorządów, kombatanci, harcerze oraz funkcjonariusze służb mundurowych.

Szczególnym momentem uroczystości rocznicowych było zapalenie **Znicza Pokoleń**. Przedstawiciele kombatantów, weteranów, żołnierzy, harcerzy, uczniów klas mundurowych oddali hołd polskim bohaterom tworząc sztafetę. Podczas oficjalnych obchodów ujawniono informacje dotyczące odnalezionych **szczątków 9 obrońców Westerplatte**. A Prezydent RP, Andrzej Duda, wręczył noty identyfikacyjne rodzinom poległych żołnierzy Wojska Polskiego.

Następnie odczytany został Apel Poległych, który uczczono oddaniem kilku wystrzałów z armat wojskowych.

Prezydent Andrzej Duda podkreślił, jak ważna jest w takich momentach, w dniu 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej, rola pamięci, która jest w stanie ocalić i utrwalić bohaterstwo tamtych dni.

Za przygotowanie obchodów Prezydent RP podziękował, z całego serca, Ministerstwu Obrony Narodowej, Muzeum II Wojny Światowej, żołnierzom, harcerzom i wszystkim wolontariuszom i dodał: **„To bardzo ważny moment, gdyż miałem ten niezwykły zaszczyt, by wręczyć najbliższym bohaterów, którzy tu polegli, certyfikaty potwierdzające odnalezienie, po ponad 80 latach szczątków ich najbliższych."**

Westerplatte jest symbolem bohaterstwa polskich żołnierzy, a dla całego świata przestrogą przed tym, co oznacza brutalna polityka prowadząca do wojny; ostrzeżeniem, aby takie wydarzenia nigdy się nie powtórzyły. **„Cześć i chwała bohaterskim obrońcom Westerplatte! Cześć i chwała wszystkim poległymw czasie II wojny światowej! Cześć i chwała bohaterom! Niech żyje Polska!" -** powiedział prezydent Andrzej Duda podczas obchodów 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej.

Minister Mariusz Błaszczak podkreślił wyjątkowość Westerplatte i żołnierzy, którzy poświęcili wszystko, co najcenniejsze, by bronić wolności Polski. Przywołał też słowa **świętego Jana Pawła II**, który w 1987 r. mówił tu do młodzieży: ***„Każdy z Was młodzi przyjaciele znajduje w życiu jakieś przesłanie Westerplatte, jakiś wymiar zadań, które musi podjąć i wypełnić, jakąś słuszną sprawę, o którą nie można nie walczyć, jakiś obowiązek, powinność, od której nie można zdezerterować".***

Uroczystość zakończyła modlitwa ekumeniczna za duszę poległych bohaterów. Następnie hołd Obrońcom Wybrzeża oddały Siły Powietrzne RP. Nad miejscem obchodów 81. rocznicy wybuchu II wojny światowej przeleciały samoloty wojskowe, które wypuściły pył w biało- czerwonych barwach. Pod koniec wydarzenia licznie przybyli goście uczcili pamięć żołnierzy WP składając wieńce pod Pomnikiem Obrońców Wybrzeża na Westerplatte.

Pomnik Obrońcom Westerplatte *Foto:/www.str.int./*

Z kart historii

Za początek wojny uznaje się atak niemieckiego pancernika Schleswig-Holstein na polską składnicę wojskową **na Westerplatte 1 września o godzinie 4'45**. Oddziały polskie pod dowództwem **majora Henryka Sucharskiego** bohatersko broniły Westerplatte przed atakami wroga z morza, lądu i powietrza - do 7 września 1939 r. Niemal jednocześnie z atakiem na Westerplatte 1 września rano wojska niemieckie zaatakowały z powietrza cały kraj, przekroczyły granicę lądową i uderzyły od morza na **Gdynię i Hel.**

Jednak pierwszym celem niemieckich działań w Polsce był szpital i kolegiata w Wieluniu. 1 września o godz. **4:40** podczas nalotu na miasto spadło **380 bomb** o łącznej wadze **46 ton**. Według różnych źródeł, zginęło **od 1200 do ponad 2000 osób**. Wieluń został prawie doszczętnie zniszczony. Pięć minut po rozpoczęciu bombardowania miasta Niemcy zaatakowali Westerplatte

Sprawdź swoją wiedzę!
QUIZ
Jak dobrze znasz historię II wojny światowej?
https://quizww2.www.gov.pl/

„Cud nad Wisłą"

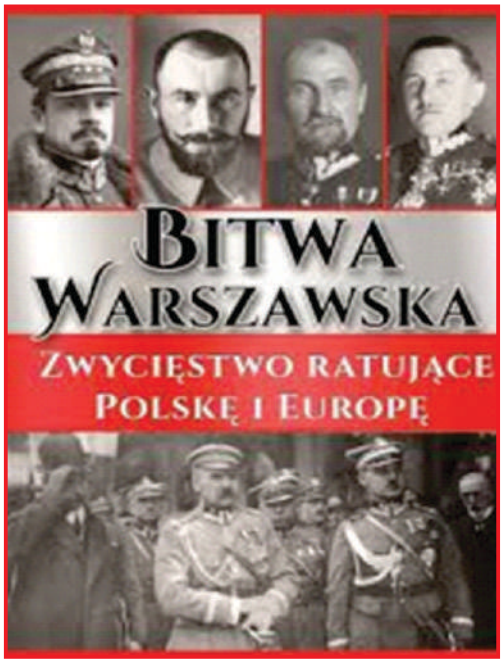

/Foto:www.str.int./

W dniach 12-25 sierpnia 1920 roku Wojsko Polskie stoczyło jedną z największych i zarazem najważniejszych bitew w historii swojego oręża. Było to jednocześnie decydujące starcie w wojnie polsko-rosyjskiej 1920 r.

Bitwa Warszawska, zwyczajowo nazywana **Cudem nad Wisłą** – starcie zbrojne stoczone w dniach 13–25 sierpnia 1920 roku pomiędzy Rosją Radziecką i Polską, decydująca bitwa wojny polsko-bolszewickiej.

Znalazłszy się w krytycznej sytuacji, u progu spodziewanej przez wielu klęski, oddziały Wojska Polskiego zdołały odepchnąć i pokonać nacierającą Armię Czerwoną. Zwycięstwo strony polskiej w bitwie pozwoliło zachować niepodległość odradzającej się Rzeczypospolitej, a także przekreśliło radzieckie plany ofensywy na Europę Zachodnią oraz plany rozpętania międzynarodowej rewolucji.

https://bitwa1920.gov.pl/pl/

/Źródło: str. internetowa/

Wszystkich Świętych jest ważną uroczystością w wierze rzymskokatolickiej, która obchodzona **jest 1 listopada**/w tym w niedzielę/ ku czci wszystkich świętych osób. Wierni wspominają nie tylko oficjalnie beatyfikowanych oraz kanonizowanych, ale także wszystkie zmarłe osoby, które osiągnęły zbawienie i przebywają przy Bogu w niebie.

Wszystkich Świętych to dzień wolny od pracy, święto kościelne, ale również swojego rodzaju święto państwowe. Dzień ten był dniem wolnym od pracy, również w czasach PRL-u, ale kładziono nacisk na świecki charakter i nazywano je **Świętem Zmarłych, Dniem Zmarłych lub Dniem Zmarłych i Poległych**. Nazwa ta utrwaliła się w świadomości wielu osób jako kościelna nazwa uroczystości liturgicznej. W tym dniu wierni odwiedzają cmentarze, aby ozdobić groby kwiatami i zapalić znicze.

Oto 10 ciekawostek dotyczących dnia Wszystkich Świętych.

1. *Święto to zostało ustanowione już w 835 roku przez papieża Jana XI, który ustanowił dzień 1 listopada świętem ku czci zmarłych. Dotyczyło to zarówno świętych znanych wyniesionych na ołtarze, jak i świętych nieznanych.*
2. *W Polsce w czasach PRL-u Wszystkich Świętych było oficjalnie nazwane Dniem Zmarłych. Nazwa ta jest stosowana do dziś, szczególnie przez osoby niewierzące, które jednocześnie czują potrzebę upamiętnienia osób bliskich, które zmarły.*
3. *Wszystkich Świętych to jednocześnie swojego rodzaju Święto Pamięci Narodowej. Znicze i kwiaty są również składane na mogiłach bohaterów narodowych , czy teś zapomnianych na co dzień grobach żołnierzy, którzy walczyli za Ojczyznę.*
4. *Na wschodzie Polski zwyczajem było rozpalanie wielkich ognisk, najczęściej na rozstajach dróg, lub w miejscach zlokalizowanych niedaleko cmentarzy. Zgodnie z wierzeniami, dusze wędrujące po świecie miały się dzięki temu ogrzać, przed udaniem się w długą wędrówkę w zaświaty. Zwyczaj wciąż jest praktykowany w niektórych wschodnich wsiach, chociaż często jest to po prostu element folklorystyczny, niż faktyczne przekonanie.*
5. *Ogień ma chronić przed złymi duchami i upiorami. Często zapalano ognie zaduszkowe na grobach osób, które zmarły nagłą śmiercią, najczęściej na grobach samobójców.Aktualnie tradycja ta nie jest już znana, jednak z niej pochodzi zwyczaj zapalania na grobach zniczy.*
6. *Nabożeństwa, na których wspominani są zmarli /często występują modlitwy w intencjach zmarłych, w czasie których podawane są imiona i nazwiska osób wspomnianych/zastąpiła dawny,pogański zwyczaj wywoływania duchów.*
7. *Od przeszło 100 lat na cmentarzach w miastach, takich jak Kraków, czy Warszawa można kupić tzw. Trupi miodem / miodek turecki czyli kawałki karmelizowanego cukru z aromatem i kawałkami orzechów włoskich/ czy też pańską skórkę /cukier z gumy arabskiej, cukru i białka jajecznego z aromatem pomarańczowym/czy też obwarzanki. Tradycja była głównie skierowana do dzieci, którym rodzice kupowali łakocie, aby w jakiś sposób wynagrodzić im smutną atmosferę cmentarza.*
8. *Zakaz pracy w dzień Wszystkich Świętych nie zawsze miał tradycje związane ze świętem nakazanym w kościele, kiedy to panują zasady takie, jak w niedzielę. W poprzednich stuleciach, kiedy w wielu domach znajdowały się piece do wypiekania chleba, przygotować pieczywo na 1 listopada trzeba było przynajmniej*

dzień wcześniej. Tego dnia palenisko w piecu miało być wygaszone, gdyż zgodnie z przesądem, spotykały się tam dusze zmarłych przodków.

9. *Dzień Wszystkich Świętych obchodzony jest również w innych krajach. Przykładem może być celtyckie święto Samhain, związane z końcem żniw. Zgodnie z wierzeniami, tego dnia na ziemię mialy poweacać duchy zmarłych. Pozostałości tradycji można wciąż obserwować w regionach z celtyckimi tradycjami /głównie wsie na wyspach brytyjskich/.*
10. *Jak podkreślają teoretycy wiary, Wszystkich Świętych nie jest świętem smutnym. Prędzej tak określić można Dzień Zaduszny, przypadający 2 listopada. Teoretycznie podczas Święta Zmarłych wierni powinni się cieszyć, że dusze zmarłych z ich rodzin znalazły się już w niebie i wspominać z rozrzewnieniem przyjemne chwile, spądzone w ich towarzystwie. Całości jednak powinna towarzyszyć podniosła atmosfera i szacunek dla zmarłych.*

W tym dniu oddajemy także hołd tym, którzy odeszli, ale wciąż są w naszych sercach i w naszej pamięci. Pamiętamy o nekropoliach, na których spoczywają bohaterowie walk o niepodległość. Zapalamy znicze –płomyki pamięci - na grobach żołnierzy, którzy zapłacili najwyższą cenę w służbie Ojczyźnie. Bez względu na mijający czas nasza pamięć o Nich wciąż trwa.

Grób Nieznanego Żołnierza w Warszawie Foto: /www.pl.m.wikipedia.org/

Czas płynie jak rzeka i unosi w przeszłość dawne dni. Dzisiaj grobami poległych bohaterów - i pamięcią o tamtych czasach - opiekują się żołnierze i harcerze. Święto Wszystkich Świętych jest doskonałą okazją, aby po raz kolejny pochylić się nad mogiłami tych, dzięki którym możemy dzisiaj mówić w języku polskim, a nasz kraj jest wolny od kajdan ciemiężców.

IN MEMORIAM

Listopad to czas reflkeksji i zadumy nad życiem, ale przede wszystkim jest to symbol pamięci i miłości do tych, którzy odeszli. Pamiętajmy, że „najważniejsze we wspomnieniach jest to, żeby mieć się gdzie zatrzymać i tam je wspominać”.

/Teny Prochett/

Irena Pešić /z d. Marzec/, zm. 10. IV. 2010 r., miała 86 lat i była najstarszą Polką mieszkającą w Czarnogórze.

/Głos Polonii, Nr 5/2010, str. 4/

Irena Vujić /z d. Sikora/, zm. 20. X. 2017 r., miała 71 lat.

/Głos Polonii, Nr 17/2017, str. 8/

Teresa Tomašević, zm. 4. VIII. 2018 r., miała 75 lat

/Głos Polonii, Nr 19/2018, str.9/

Były **ONE** członkami Stowarzyszenia Polaków w Czarnogórze i wzorem, jak należy żyć na obczyźnie, jak kultywować polskie tradycje, polską kulturę i polski język.

Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze /Foto: str.internetowa/

Piotr Cezary Skrzynecki

/2.09.1930-27.04.1997/

- PRZEMOŻNY WŁADCA SZTUKI-

Polski reżyser i scenarzysta, twórca i kierownik artystyczny kabaretu **„Piwnica pod Baranami”** /1956/.

Syn Mariana Skrzyneckiego, podpułkownika kawalerii Wojska Polskiego i Magdaleny Adeli Endelman, pochodzącej z zasymilowanej rodziny żydowskiej. Miał jednego starszego brata – Józefa. Dzieciństwo spędził w Mińsku Mazowieckim, rozdzieliła ich wojna, Piotr wychowywał się w Makowie Podhalańskim, potem w Zabrzu. Ostatecznie zamieszkał z matką w Łodzi. Rozpoczął tam studia w Wyższej Szkole Ekonomicznej, ale przeniósł się do Państwowej Szkoły Instruktorów Teatrów Ochotniczych przy Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej w Łodzi.

W 1951 po jej ukończeniu przybył do Krakowa. Organizował i prowadził tu /także w Nowej Hucie/ robotnicze teatrzyki amatorskie i zespoły artystyczne. Studiował przez 5 lat historię sztuki na Uniwersytecie Jagiellońskim u profesora Karola Estreichera. Studiów tych nie ukończył z powodu braku zaliczenia studium ojskowego.

W 1956 zorganizował wraz z przyjaciółmi w podziemiach Krakowskiego Domu Kultury mieszczącego się w pałacu „Pod Baranami” przy Rynku Głównym klub artystyczny jako miejsce spotkania studentów Akademii Sztuk Pięknych, szkoły muzycznej, historii sztuki, architektury. Klub ten szybko przemienił się w znany kabaret „Piwnica pod Baranami”. Jego charyzma, niezwykły intelekt i instynkt, wyczucie literatury, oryginalny gust i smak powodowały, że Piwnica ściągała tłumy. W czarnym kapeluszu z piórkiem, w pelerynie, z nieodłącznym dzwoneczkiem tworzył niepowtarzalny klimat miejsca, gdzie się wraz z innymi piwniczanami znajdował.

W latach 1956–1968 współpracował z redakcjami krakowskich czasopism jako krytyk sztuk plastycznych oraz autor publikacji z dziedziny sztuki. W „Echu Krakowa” prowadził w latach **1956–1981** własną rubrykę pt. *Echo Piwnicy pod Baranami*, którą od 1984 jako *Głos Piwnicy pod Baranami* kontynuował w kwartalniku „Kraków”, a ostatecznie w „Dzienniku Polskim” /pt. *Dziennik Piwnicy pod Baranami*/.

Występował w filmach dokumentalnych i fabularnych.Reżyser i współautor scenariusza /z Janiną Garycką/ filmu ***Dwa pawie na złotym sznurku*** /1989/ nagrodzonego na XXIX Ogólnopolskim Festiwalu Filmów Krótkometrażowych.

Inicjator pomysłów i imprez organizowanych z okazji „nieprawdopodobnych” i nieokrągłych rocznic. Mistrz aranżacji niepowtarzalnych obchodów własnych imienin i urodzin organizowanych nocą w formie koncertu, balu,

dzakończonych kuligiem czy ogniskiem za każdym razem urządzanych w innym miejscu.

Stały się one tradycją Krakowa i po śmierci artysty obchodzone są w formie urodzinowych lub imieninowych koncertów w Teatrze im. J. Słowackiego pod nazwą „Koncert dla Piotra S.”.

Na ostatnie pięć lat życia Klinika Chorób Wewnętrznych CM UJ w Krakowie prof. Andrzeja Szczeklika stała się jego drugim domem. Nazywał ją **„hotelem snów”.**

Profesor Jacek Musał i dr Wiesław Królikowski opiekowali się nim do ostatniej minuty.

6 maja 1997 został pochowany w Alei Zasłużonych na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Z zespołem kabaretu objechał niemal pół świata, wszędzie zdobywając uznanie, nagrody i sukcesy.

- **Zasłużony Działacz Kultury** /1968/
- **Złota Odznaka „Za pracę społeczną dla Miasta Krakowa”** /1981/
- **Nagroda Miasta Krakowa** /1981/
- **Honorowy Obywatel Miasta Krakowa** /1994/
- **Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski** /pośmiertnie, 2016/

*24 sierpnia 2020 roku w **Piwnicy pod Baranami** P. Skrzynecki pośmiertnie uhonorowany został specjalnym dyplomem: **„Honorowy Świadek Koronny Polskiej Kultury”,** sygnatariuszami dokumentu byli: przewodniczący kapituły nagrody **J. Pijarowski**, dyrektor Piwnicy Pod Baranami – **Bogdan Micek** oraz wielu artystów. Koncert odbył się pod koniec listopada 2020 r.*

Koncert on-line Kabaretu Piwnica Pod Baranami

Co roku o tej porze odbywał się **Festiwal Piotra Skrzyneckiego**. Nie inaczej miało być i w 2020 roku - 12 edycja była już dopięta, program ustalony, artyści gotowi.

Chcieliśmy wspólnie świętować **90. rocznicę urodzin Piotra Skrzyneckiego**. Uczestnicy Przeglądu Piosenki Poetyckiej tak bardzo cieszyli się na możliwość występu przed publicznością. ...a jednak stało się inaczej. Nie poddaliśmy się jednak. W sobotni wieczór zaprosiliśmy wszystkich na wyjątkową transmisję koncertu online Kabaretu Piwnica pod Baranami **"PRZEMOŻNY WŁADCA SZTUKI"-** dedykowany Piotrowi S. w 90. rocznicę urodzin mistrza - twórcy tego magicznego miejsca w samym sercu Krakowa.

To on otwierał oczy na inny sposób życia, na inny sposób myślenia o sztuce. Pokazywał jak intensywnie można z nich korzystać. Był to koncert o radości, obcowaniu z ludźmi i głębokiej przyjaźni. To koncert o wszystkich ważnych dla nich osobach. Był to koncert o Artyście czarowniku, artyście alchemiku, artyście bajarzu!

Opracowała, Irena Šućur / źródło: www.pl-pl.facebook.com **+ foto/**

Mariusz Wilczyński – nietypowy autor, kreatywne dzieła

Foto: Mariusz Wilczyński /Culture.pl/

Po raz pierwszy Złotego Lwa, podczas 45. Festiwalu Polskich Filmów Fabularnych, który odbył się 12 grudnia 2020 r., otrzymała pełnometrażowa animacja. Film Mariusza Wilczyńskiego **„Zabij to i wyjedź z tego miasta”** jest specyficzny, a dzięki temu niezwykły. Osoba reżysera jest interesująca nie tylko ze względu na otrzymaną niedawno nagrodę, ale przede wszystkim ze względu na jego intrygujący styl i dotychczasowe nietypowe, ale wyjątkowo ciekawe kreacje.

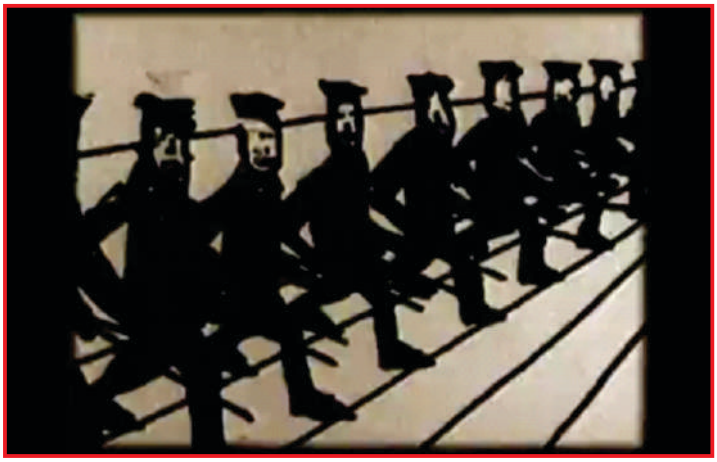
Mariusz Wilczyński urodził się w 1964 r. w Łodzi. Akademię Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego ukończył w 1986 r. pod okiem prof. Stanisława Fijałkowskiego (malarstwo) i prof. Andrzeja Mariana Bartczaka (drzeworyt).Wilczyński filmem animowanym zainteresował się znacznie później, kiedy zaczął tworzyć „Księgoklipy” dla programu Goniec Kulturalny. Jak sam powiedział w wywiadzie z Bogdanem Sobieszkiem:

> ***„Klepałem biedę w Łodzi. Nikt nie chciał kupować ode mnie obrazów. Dostałem propozycję zrobienia scenografii do programu telewizyjnego „Goniec kulturalny”, pewnie dlatego, że byłem młody i tani.”***

Widząc jednak, że jego obrazy, przekształcone później w animację są w stanie dotrzeć do większej ilości ludzi – postanowił wykorzystać tę szansę.

Okazało się to dla niego wielkim sukcesem.Mariusz Wilczyński inspiracje do swoich animacji czerpie z emocji i z życia – kompleksów, snów i tego jak odbierażycie. Jego filmy przypominają nadrealne kombinacje lub senne kreacje.

Ciekawią przejściami ispecyficzną drgającą kreską, zmianą wielkości i perspektywy kadru. Momentami są „brzydkie”, ale to właśnie ten styl fascynuje i zachwyca widza.

Kadr z filmu *Czas przeszły*, Mariusz Wilczyński
/ źródło: wilkwilk.pl/

Wchłaniają w swoją historię i odczucia, o których opowiadają.Wilczyński z kolei nie boi przyznać się do tego, że jest amatorem, a co za tym idzie robi wszystko po swojemu. Polscy krytycy długo źle o nim pisali. Zmiana opinii nastąpiła po pokazaniu jego filmów w Museum of Modern Art w Nowym Jorku i w The National Gallery w Londynie. Wtedy jego nietypowy styl, przepełniony tajemniczymi postaciami, osadzony w wyśnionym świecie, został doceniony w rodzimym kraju.

Animacje Wilczyńskiego zapadają w pamięć. Jego najpopularniejsze filmy–klipy to m.in. „Czas przeszły" będący hołdem wobec historii filmu z 1998 r., **„Niestety" z 2004** r., za który otrzymał nagrodę **„Złoty Hugo"** w kategorii najlepszy film animowany podczas 41-ego Międzynarodowego Festiwalu Filmowego w Chicago oraz **„Kizi Mizi" z 2007 r.** – nietypowa historia o kocurze i myszy.

Źródło: filmawka.pl / Nowe Horyzonty/

Stworzenie filmu **„Zabij to i wyjedź z tego miasta",** który zdobył **Złotego Lwa** zajęło mu 14 lat. Z początku miał być to kolejna krótka animacja trwająca zaledwie kilka lub kilkanaście minut.

/Mariusz Demski, *Zabij to i wyjedź z tego miasta" Ekrany*
http://ekrany.org.pl/odkrycia/2286//

Ostatecznie wyszedł poświęcony podróży w świecie pamięci film. Jest surrealny jak i pozostałe animacje autora. Ważnym elementem jest muzyka.

Utwory Tadeusza Nalepy, osoby ważnej dla Mariusza Wilczyńskiego oraz utwory wwykonaniu zespołu Breakout przebijają do widza i tworzą wyjątkową atmosferę. Głosu postaciom udzielili znani polscy aktorzy i aktorki: m.in. Irena Kwiatkowska, Andrzej Wajda, Barbara Kafftówna, Daniel Olbrychski, Tomasz Stańko, Krystyna Janda i Anna Dymna. Część z nich niestety już nie ma.

Z animowanymi obrazami Mariusza Wilczyńskiego warto się zapoznać aby móc przeżyć podróż w głąb ludzkich uczuć. „Zabij to i wyjedź z miasta" jest z kolei filmem godnym polecenia, który pozwala na przeniesienie w czasie i pokazania tego, co ulotne.

Opracowała,
mgr Aleksandra Maria Vukić

Andrzejki 2020 - wieczór wróżb w Polsce i na świecie.

To nieoficjalne święto tradycyjnie przypada na koniec listopada w nocy z **29 na 30 listopada**, czyli w wigilię świętego Andrzeja, patrona Szkocji, Grecji i Rosji. Tym razem będzie to z niedzieli na

poniedziałek. Pochodzenie wróżb andrzejkowych nie jest do końca znane, jednak część badaczy jest zdania, że miały one swój początek już w starożytnej Grecji. Andrzej w języku greckim to Andress, co w tłumaczeniu oznacza mężczyznę, męża, natomiast sama postać uznawana jest za patrona wróżb. Możliwe, że Andrzejki wywodzą się również z celtyckich i starogermańskich wierzeń. Tradycja wróżb andrzejkowych sięga zamierzchłej historii, kiedy to uroczystość Andrzejek i Katarzynek traktowano bardzo poważnie. Odprawiano je zwykle w samotności, odosobnionym miejscu i przywiązywano do nich ogromną wagę. Aktualnie forma i podejście do wróżb bardzo się zmieniły i postrzega się je raczej jako ciekawe urozmaicenie listopadowej zabawy. Chociaż kto wie, może jest w nich ziarnko prawdy?

Początkowo Andrzejki traktowano bardzo poważnie i miały charakter tylko i wyłącznie matrymonialny - wróżby wykonywano indywidualnie, w odosobnieniu i były przeznaczone jedynie dla niezamężnych dziewczyn. Dla panów przeznaczone było inne "święto" - Katarzynki, celebrowane 25 listopada. W późniejszym czasie natomiast Andrzejki zaczęto organizować wspólnie w grupach rówieśniczych panien na wydaniu.

Z kolei w Polsce pierwsza wzmianka literacka o świętym Andrzeju pojawiła się **w 1557** roku za sprawą **Marcina Bielskiego**. Wróżby andrzejkowe są świetną okazją, aby poznać swoją przyszłość i dowiedzieć się, czy mamy szansę na wielką miłość w kolejnym roku. Oczywiście wszystko z przymrużeniem oka.

Andrzejki organizowane są przed rozpoczęciem adwentu, dlatego jest to doskonała okazja do ostatnich hucznych zabaw. Co ciekawe, w Szkocji dzień świętego Andrzeja, który obchodzony jest rokrocznie 30 listopada, jest świętem narodowym Współcześnie Andrzejki to niezobowiązująca zabawa, głównie dla młodzieży i dorosłych zarówno dla kobiet, jak i dla mężczyzn.

Najpopularniejsza wróżba andrzejkowa to oczywiście lanie wosku przez dziurkę od klucza. Ponadto znane są także takie wróżby jak m.in. przestawianie butów, rzucanie karteczkami, łódki na wodzie czy obierki z jabłek, wróżenie z kart, rzucanie szpilek. Oto propozycje na najciekawsze wróżby andrzejkowe.

Życzymy owocnych wróżb i miłej zabawy!

Barbórka - obchody, zwyczaje związane ze świętem górników i historia.

Barbórka /dawna pisownia Barburka/, Dzień Górnika – tradycyjne święto górnicze, obchodzone w Polsce 4 grudina, na cześć św. Barbary z Nikomedii, patronki /górników/ dobrej śmierci i trudnej pracy.

To właśnie 4 grudnia Barbary najczęściej obchodzą swoje imieniny. Ponadto tego dnia świętują także geolodzy oraz inne osoby wykonujące zawody związane z poszukiwaniem paliw kopalnych.

Barbórka w tradycji górniczej rozpoczyna się poranną mszą świętą w kościele lub w cechowni, przy figurze św. Barbary. Następnie odbywa się uroczysty przemarsz orkiestry górniczej, która maszerując między osiedlami zamieszkanymi przez górników oraz ich rodziny, odśpiewuje swój hymn. 4 grudnia w Barbórkę organizowane są także liczne wydarzenia, m.in. występy artystyczne, koncerty, bale, uroczyste akademie, w których uczestniczą rodziny górnicze i nie tylko. W Barbórkę wręczane są także specjalne odznaczenia dla zasłużonych górników i innych pracowników przemysłu wydobywczego.

Rzeźba świętej Barbary błogosławiącej górnikowi

Major Lis prowadzi górników na uroczystość wręczenia szpad górniczych

/Foto: str.internetowa/

Nowi adepci przyjmowani są uroczyście do braci górniczej zwyczajem wywodzącym się ze średniowiecza najpierw odbywa się ślubowanie, następnie ma miejsce symboliczny **skok perzez skórę**, którą trzyma dwóch seniorów stanu górniczego oraz **uderzenie szpadą po ramieniu adepta** przez *Lisa major*, który następnie przypasowuje górnikowi skórę i w tej chwili jest przyjęty do stanu górniczego. Ta tradycja wywodzi się z uczelni górniczej w Leoben, skąd polscy studenci przywieźli ją do Galicji. Najpierw pojawiła się w Krakowie, a po II wojnie światowej na Śląsku. Szczegółowe informacje na temat historii święta Górnika, można znaleźć poniżej:

https://www.radiozet.pl/Co-gdzie-kiedy jak/Barborka/

/Foto: str.internetowa/

Mikołajki - tradycje i zwyczaje

Mikołajki – tradycyjna, polska nazwa święta ku czci **świętego Mikołaja, biskupa Miry,** obchodzonego **6 grudnia w katolicyzmie i prawosławiu**. Do **XIX** wieku był to na ziemiach polskich dzień wolny od pracy. W **1969** roku w Kościele katolickim zniesiono święto, jest to już tylko tzw. *wspomnienie dowolne*.

W średniowiecznej **Europie zachodniej** uważano świętego Mikołaja **za patrona dzieci**.. Zbliżone do współczesnych zwyczaje mikołajkowe są udokumentowane **od XV wieku** w źródłach **polskich, czeskich, austriackich, holenderskich, belgijskich i niemieckich**. Święty Mikołaj pełnił w nich rolę osoby przynoszącej prezenty z okazji własnego święta. Jego atrybutami były siwa broda, pastorał, mitra oraz długa, czerwona szata biskupia. Wieczorem 5 grudnia obdarowywał owocami, orzechami, ciastkami czy cukierkami dobrze zachowujące się dzieci. Niegrzeczne uderzał pastorałem. Gdy nie pojawiał się osobiście, dzieci starały się przekazać, że czekają na prezenty, na różne sposoby. **Z Holandii** zachowały się zapisy o wystawianiu butów przy kominku. **W Czechach** dzieci wieszały skarpety na ramach okiennych, **a w Austrii** kładły buty na parapecie.

Współcześnie ...

W Polsce, nocą z 5 na 6 grudnia, podkłada się dzieciom prezenty pod poduszką, drobne upominki, małe zabawki a przede wszystkim słodycze, złote orzechy i umieszcza się je w buciku lub w dużej skarpecie. To wręczanie prezentów 6 grudnia jest praktykowane z powodu opowieści, która istnieje już od **X wieku**. Jest to średniowieczna historia życia biskupa z Miry, który w dniu **6 grudnia wręczał dzieciom prezenty** oraz dbał o najbardziej potrzebujących.

W wielu szkołach wymieniania się drobnymi prezentami z wcześniejszym losowaniem **„swojego mikołajka”** czy **„swojej mikołajki”** /czyli osoby, którą się obdaruje/. **W XIX i XX wieku** obdarzający dzieci podarkami w swoje święto **Mikołaj** został przekształcony w baśniową postać rozdającą prezenty **w Boże Narodzenie**, wykorzystywaną w kulturze masowej. Uważa się, że współczesny **Święty Mikołaj mieszka z grupą elfów w Laponii** lub gdzieś na **biegunie północnym**. By się o tym przekonać, listy z życzeniami do świętego Mikołaja dzieci z całego świata mogą wysyłać do trzech urzędów pocztowych – **Norwegii, Finlandii lub Kanady.**

Mikołajki w innych krajach

Zwyczaj obchodzenia mikołajek nie istnieje jedynie w Polsce. Praktykuje się go również w innych krajach, choć nieco inaczej, niż u nas. W tym wyjątkowym dniu dzieci dostają prezenty niezależnie od szerokości geograficznej.

W każdym kraju otrzymują je jednak od kogoś innego:

- **we Francji** jest to świecki Pere Noel
- **w Szwecji** skrzat Jultomte, w Holandii – Sinterklass
- **w Chinach** zaś prezenty przynosi Staruszka Bożonarodzeniowa
- **w Rosji** Dziadek Mróz (dopiero w Nowy Rok)
- **we Włoszech** prezenty rozdaje wiedźma Befana w Święto Trzech Króli
- **w Danii** dzieci obdarowuje Julemanden (Świąteczny Człowiek)
- **w Grecji** zaś to nie **św. Mikołaj** przynosi dzieciom prezenty, lecz **św. Bazyli Wielki** (1 stycznia)
- **w Chinach**- Shengdan Laoren
- **w Anglii** Father Christmas
- **na Hawajach** Kanakaloka
- **w Hiszpanii** Los Reyes Magos
- **w Japonii** Santa Kurohsu
- **na Węgrzech** Karácsony Apó.

Inne są również daty wręczania podarków – dzieci **w Belgii** otrzymują prezent już **5 grudnia**, podobnie jest **w Holandii**. W **Stanach Zjednoczonych** Dzień Świętego Mikołaja przypada w adwentową niedzielę, która jest najbliżej 6 grudnia. W **Hiszpanii, Czechach** i **Słowacji,** tak jak u nas, dzieci otrzymują prezenty **6 grudnia**.

Prezenty z okazji Mikołajek wręczają sobie również dorośli. Jest to okazja do sprawienia bliskim osobom drobnej przyjemności i wymienienia się życzeniami.

Zachęcamy do podtrzymania naszej tradycji!

Opracowała,
Iwona Vujisić , na podst. str. internetowej
/Foto: www. str.int./
/Źródło: Onet/

Bibliotekarka poleca! Zachęcam wszystkich do sięgnięcia po książki!

W słowie od wydawcy w jej książce czytamy,,**Monika Szwaja**-kobieta,dama, człowiek, mądra, ciepła, myśląca. Z otwartym sercem, pomocną dłonią i optymizmem życiowym. Obdarzona talentem autorka poczytnej literatury kobiecej, którą z żalem i serdecznością wspominają rzesze czytelników i liczne grono przyjaciół. Wspierająca świat i ludzi mądrymi dobrymi myślami i uśmiechem na co dzień. Zapraszam również na jej stronę internetową gdzie są opisy jej fantastycznych poczynań.

https://www.monikaszwaja.pl/

Jeśli nie przeczytasz do końca, nie odejdziesz!

Joanna Jax, polska pisarka, jest współczesną twórczynią literatury kobiecej z historią w tle. Jest autorką specjalizującą się w sadze rodzinnej i powieści historycznej. Zanim przeniesie czytelników w czasie, prowadzi pogłębione studia na temat miejsc, postaci i wydarzeń, które mogą dziś wskrzesić tylko literatura i pamięć.

https://ksiazki.wp.pl/joanna-jax-6150522529150593c

Opracowała, mgr Honorata Pałczyńska

Polska w Czarnogórze - „Ferie po królewsku on- line”

Ambasada RP w Podgoricy zaprosiła serdecznie dzieci polonijne z Czarnogóry do dołączenia do akcji **„Ferie po królewsku on- line”**

Siedem Rezydencji Królewskich z całej Polski /**Zamek Królewski w Warszawie, Zamek Królewski na Wawelu, Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie, Muzeum Zamkowe w Malborku, Muzeum Okręgowe w Zamku Królewskim w Sandomierzu, Muzeum Narodowe w Lublinie, Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka**/ przygotowało wspólną akcję dla dzieci i młodzieży – Ferie po królewsku on - line. Ideą projektu było zachęcenie uczniów do spędzania czasu wolnego w otoczeniu kultury. W inicjatywę zaangażowała się **Agata Kornhauser-Duda**, małżonka Prezydenta RP.

Codziennie, przez 14 dni, **od 4 do 17 stycznia 2021** roku na stronach internetowych instytucji biorących udział w akcji oraz na ich profilach w mediach społecznościowych pojawiły się propozycje on-line dla dzieci i młodzieży. Wirtualne spacery, muzyczne warsztaty, bajki i legendy dla najmłodszych oraz atrakcyjne spotkania ze znanymi osobami uzupełniły programy indywidualne przygotowane przez każdą z Rezydencji.
Wśród gości specjalnych organizowanego przez Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu wydarzenia pojawiła się Małżonka Prezydenta, która przedstawiła najmłodszym jedną z legend w cyklu **„Królewskie Bajki”**.

/Foto: str.int.prezydenta/ Pierwsza Dama czyta dzieciom jedną z legend w cyklu „Królewski e Bajki”
„Opowieść o Janku Kominiarczyku i o dymiącym piecu króla Stasia" aut. Juliana Ejsmonta .

- Zachęcamy do obserwowania **#feriePoKrólewsku** w mediach społecznościowych.
- **Szczegóły dostępne są na stronach:**

https://www.prezydent.pl/pierwsza-dama/aktywnosc/art,828,ferie-po-krolewsku-on-line.html

https://www.prezydent.pl/pierwsza-dama/aktywnosc/art,830,pierwsza-dama-czyta-dzieciom-w-ramach-feriepokrolewsku.html

W.J.V. **/Źródło: www.prezydent.pl/**

Obchody jubileuszu 50-lecia rozpoczęcia odbudowy Zamku Królewskiego

Zamek królewski został niemal doszczętnie zniszczony w czasie II wojny światowej. Ten symbol suwerenności państwa polskiego spłonął zbombardowany przez Luftwaffe podczas oblężenia miasta we wrześniu 1939 r. Jego mury Niemcy wysadzili w powietrze w grudniu 1944 r. Z dawnej rezydencji królów, miejsca posiedzeń Sejmu I Rzeczpospolitej i siedziby prezydenta II Rzeczpospolitej ocalały jedynie piwnice, dolna partia Wieży Grodzkiej, fragment ściany z oknem mieszkania Stefana Żeromskiego, budynek Biblioteki Królewskiej i Arkady Kubickiego.

Po wojnie o podźwignięcie z ruin zamku królewskiego zabiegało środowisko historyków i konserwatorów skupione wokół **prof. Stanisława Lorentza**, dyrektora Muzeum Narodowego w Warszawie. Już w czerwcu **1945** r. prof. Jan Zachwatowicz, generalny konserwator zabytków, powołał Pracownię Odbudowy Zamku. Z uprzątanego z gruzu zamkowego terenu wydobyto tysiące fragmentów płaskorzeźb, portali, gzymsów, wsporników i obramień okiennych.

W lipcu **1949** r. Sejm Ustawodawczy jednogłośnie podjął uchwałę o odbudowie zamku królewskiego "z przeznaczeniem go na siedzibę najwyższych władz Polski Ludowej i ośrodek życia kulturalnego mas ludowych". Gmach miał się stać siedzibą **Muzeum Tysiąclecia**, ale w **1961** r. władze partyjne zdecydowały o zaprzestaniu wszelkich prac projektowych i trwających już niewielkich robót budowlanych. Teren, na którym stał zamek, wyrównano i wyłożono kamiennymi płytami, zamieniając w pusty skwer.

50 lat temu zielone światło dla odbudowy zamku królewskiego dał Edward Gierek. Była to jedna z jego pierwszych decyzji na stanowisku I sekretarza KC PZPR. Podjął ją dokładnie 50 lat temu - **20 stycznia 1971 r**. **W 1977 r**. przekazano do eksploatacji pierwsze wnętrza, następne **31 lipca 1984 r**., oficjalnie udostępniono Zamek publiczności. Nadal jednak prowadzono prace przy wystroju Sali Wielkiej. Była gotowa cztery lata później. W **2009 r**. oddano do użytku odrestaurowane Arkady Kubickiego, a w **2019 r**. zakończono urządzanie zamkowych ogrodów.

Zamek w obecnej formie nigdy nie istniał. Są w nim historyczne elementy, które nigdy w przeszłości się ze sobą nie spotkały, np. Sala Wielka z zewnątrz została odtworzona na podstawie obrazu Bellotta, a wnętrze ma formę późniejszą. Kształt Wieży Grodzkiej też jest nie wiadomo z jakiej epoki.

Obchody jubileuszu 50-lecia rozpoczęcia odbudowy zamek królewski zainauguruje nie w rocznicę decyzji Edwarda Gierka, **ale 26 stycznia**. Obecny dyrektor **prof. Wojciech Fałkowski** poinformował, że to "data nieprzypadkowa i niezwykle symboliczna", ponieważ tego dnia w 1971 r. ukonstytuował się **Obywatelski Komitet Odbudowy Zamku Królewskiego**. Obchody zainaugurujemy wystawą **"Arcydzieła Watykanu"**, a drugą jej odsłoną będzie przypomnienie biografii **Karola Wojtyły** – zapowiedział dyrektor Fałkowski. Ekspozycja ta planowana była w ubiegłym roku, ale z powodu pandemii nie mogła się odbyć.

Opracowała W.J.V. na podst. www.wyborcza.pl
/ Fot. Zenon Zyburtowicz/

NIETYPOWE ŚWIĘTA W 2021 ROKU

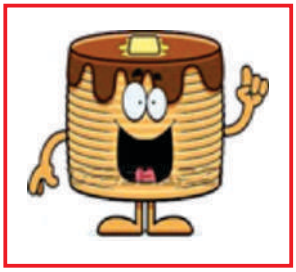
- **Światowy Dzień Śniegu** /17 styczeń/

Jazda na sankach, nartach, lepienie bałwana, wojna na śnieżki - pomysłów na to, by fajnie spędzić Światowy Dzień Śniegu jest mulktum. Akcja ma na celu promowanie nie tylko beztroskiej zabawy, ale i edukacji związanej ze śniegiem.

- **Dzień Bigosu** /20 styczeń/

Jeśli jest na stole bigos, to znak że jesteśmy wśród swoich, najprawdopodobniej na tradycyjnej polskiej imprezie. Dziś nasza sztandarowa potrawa ma swoje święto.

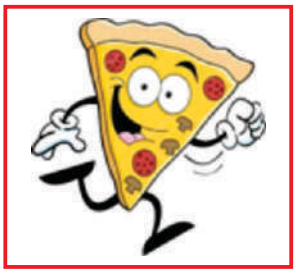
- **Dzień Naleśnika** czyli **PANCAKE DAY** /2 luty /

Proste danie mączne smażone na patelni. Wynaleziono je we Florencji, skąd w XVI wieku Katarzyna Medycejska przywiozła je do Francji, gdy wyszła za mąż za francuskiego króla.Podane naleśniki można posypać cukrem, cukrem pudrem choć najczęściej podaje się je z nadzieniem, np. z powidłami, dżemem, twarogiem, nutellą ...

- **Światowy Dzień Nutelli** /5 luty/

Za ten czekoladowy przysmak z orzechów laskowych, czekolady, cukru i oleju nie jeden dałby się pokroić. Dziś święto Nutelli, a więc bez wyrzutów sumienia możemy skonsumować cały słoik tego popularnego kremu.

- **Międzynarodowy Dzień Pizzy** /9 luty/

Wielu z nas dałoby się nieraz pokroić za kawałek pizzy, nic więc dziwnego, że ten okrągły przysmak doczekał się swojego święta. Nie znaczy to bynajmniej, że w pozostałe dni obowiązuje ...

- **Ogólnopolski Dzień Pisania Piórem** /12 luty/

To święto mające na celu propagowanie odręcznego pisania wiecznym piórem. Data 12 luty odnosi się do opatentowania przez Lewisa Edsona Watermana pierwszego wiecznego pióra, które miało miejsce w 1884 roku w Nowym Jorku.

- **Dzień Kota** /17 luty/

Mimo że koty zwykle chadzają własnymi ścieżkami, nad wyraz często spotykają na nich na ssaki z gatunku homo sapiens. Człowiek rozumny udomowił wąsatego czworonoga prawie 10 tysięcy lat temu i ... >>

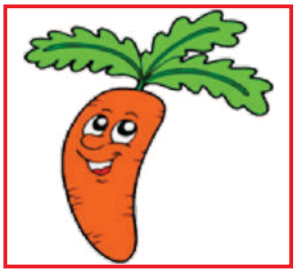
- **Międzynarodowy Dzień Gofra** /25 marzec/

Dzień Gofrów wywodzi się ze Skandynawii, mieszkańcy tego regionu mają wręcz obsesję na temat tych słodkości. Same gofry znane były już w średniowieczu i mimo upływu setek lat, nadal trudno się im oprzeć...

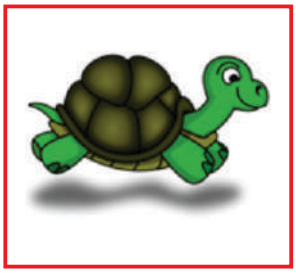
- **Międzynarodowy Dzień Walki na Poduszki** /3 kwiecień/

Największą zaletą tego święta jest to, że podczas walki nikt nie ucierpi. Zamiast krwi wszędzie jest po prostu pełno pierzu...

- **Dzień Gofra Marchewki** /4 kwiecień/

Z okazji Dnia Marchewki warto pożywić się tym charakterystycznym pomarańczowym warzywem. Nie tylko dlatego, ze jest smaczna, ale przede wszystkim posiada liczne wartości odżywcze.

- **Światowy Dzień Żółwia** /23 maj/

Święto obchodzone na świecie corocznie 23 maja, mające na celu uświadomienie społeczeństwu konieczności ochrony wszystkich gatunków żółwi.

Zapraszamy wszystkich, ale przede wszystkim dzieci, do skorzystania z **Kalendarza świąt nietypowych w wersji on-line**, z którego dowiemy się o ciekawych okazjach do świętowania w czasie korony wirusa i nie tylko ! Na stronach naszego czasopisma przedstawiliśmy kilka przykładów takich nietypowych świąt, o których mało wiemy. **Dowiedzcie się więcej, polecamy stronę int.** www.kalbi.pl

Opracowała, Iwona Vujisić

POLONIA W OBIEKTYWIE

/Magiczna atmosfera pandemicznych Świąt
w domowym zaciszu, ale z prezentami!/

/Foto: z arch. Stowarzyszenia/

/Foto: Iwona Vujisić/

GŁOS POLONII
Czasopismo środowiska polonijnego
w Czarnogórze
Nr 22/2020-2021

Założyciel:
mgr Wanda J. Vujisić
wanda.vujisic@gmail.com

Czasopismo wydaje:
Stowarzyszenie Polaków w Czarnogórze
www.poloniacg.me
w formie elektronicznej i papierowej

Adres:
84 000 Bijelo Polje, Lješnica 117
Crna Gora (Montenegro)

Redaktor naczelny:
mgr Wanda J. Vujisić
wanda.vujisic@gmail.com

Redakcja:
mgr Aleksandra Vukić/lektor/
spec.sci. Iwona Vujisić, Irena Šućur, prof.,
mgr Honorata Pałczyńska/korespondent, Polska-Warszawa/
mgr Marijana Terić /korespondent, Czarnogóra/

Design i przygotowanie okładki:
Milovan Rakonjac
ramix.design@gmail.com

Druk:
Merkator - Bijelo Polje
tel. +382 (0) 50/430-444
info@merkator.biz

Nakład:
50 ezemplarzy
Bijelo Polje, kwiecień 2021

Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Podgoricy

CZASOPISMO FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW AMBASADY RP W CZARNOGÓRZE

Publikacja się nie sprzedaje.
Redakcja zastrzega sobie prawo adiustacji, skracania tekstów oraz zmiany tytułów.